

DOMOLJUB

Izba ja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2. Naročilna, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Stev. 18.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1908.

Leto XXI

Gospodarski napredek in ženske.

Dani se po naši domovini; napredujemo. Zastavljeno je že na vseh koncih in v političkih zmagah krščanskega ljudstva je zagotovljena tudi potrebna opora in podpora. Na eno reč pa ne smemo pozabiti: brez sodelovanja žensk ne moremo misliti na uspešen gospodarski napredek. Žena podpira hiši tri vogle; to velja za vse gospodarstvo. In pri tem nam ne zadostuje samo skrbne, varčne matere in gospodinje v ožjem krogu hiš in družin, marveč treba je, da se tudi ženske zanimljejo za vse vrste umnega gospodarstva. Zelo nas veseli, ko čujemo, da so se pri podučnih tečajih, ki so se vršili po nekaterih krajih, udeleževale tudi ženske. Zmisel za take sestanke, za predavanja, za branje gospodarskih časopisov in knjig, sploh za gospodarsko izobrazbo mora prekvasiti tudi naše vrle, poštene kmečke dekleta in žene. Seveda nas tu čaka obilo dela. Preosnovati se mora poduk v ljudskih šolah; ponavljavne šole se morajo za deklice popolnoma izpremeniti in v njih gojiti pred vsem gospodarski poduk; treba je misliti na posebne tečaje za ženske, ustanoviti dobre gospodinske šole za dekleta, ki so že odrastle ljudskim šolam, s kratka treba je bolj misliti na kmečkim potrebam primerno vzgojo žensk.

I. Štiri glavne gospodarske panoge so, ki se mora v njih izobraževati ženska: vrt, hlev s svinjakom vred, mlekarnstvo in perotninarstvo. Vsaka izmed teh reči potrebuje poduka in vaje. Živinoreja in mlekarnstvo ne moreta uspevati, če niso ženske popolnoma kos svoji nalogi. Ni dovolj, da moški gospodar ve, kako se mora v tem oziru napredovati, marveč ž njim skupaj, roko v roki, kot enakovredna pomoč-

nica mora sodelovati ženska. Prepričani smo, da bi poprava naših hlevov neprimerno hitreje napredovala, ko bi se ženske vnele za to. Vnele se pa bodo, če bodo natančno vedele, za kaj se gre, in če bodo same tudi znale izračunati dobiček, ki ga prinese napredek. Oskrbljevanje živine, mlekarnstvo, perotninarstvo in vrt — vse to je že zdaj v ženskih rokah. Zato je jasno samo po sebi, da vsak napredek v tem oziru zadene na vprašanje, kaj mislijo ženske, ali bodo kos svoji nalogi, ali se je bodo lotile s potrebnim navdušenjem in veseljem, iz notranje potrebe, ne vsled zunanje sile in gospodarjeve sitnosti. Mohorjeva družba se bo gotovo rada v svojih knjigah na to ozirala in bo poskrbela, da izidejo tudi za ženske potrebni spisi in knjige; saj je že zdaj mnogo storila v tem oziru.

II. Ženske se morajo zanimati tudi za zadrage. Pri posojivnicah ima žena glavno nalogo, da celo hišo nauči varčevanja, in da se privarčevani denar nalaga v domači posojivnici. Šparovčki se bodo udomačili povsod, ko se ženske vnamejo zanje. Še več nego pri posojivnicah pa imajo važnega posla ženske pri drugih gospodarskih zadrugah, nakupnih (konsumnih) društvih. Hvala Bogu, imamo že mnogo žensk, ki v tem oziru razumejo naš čas in njegove potrebe. Zato pa naravnost priporočamo, naj se, kjer je priložno, da ženskam prilika, da v odborih ali nadzornih svetih dejansko sodelujejo. Kar imamo zgledov v ti reči, so se vsi dobro obnesli. Za tajništvo pri važnih gospodarskih zadrugah v nekem do nedavna še zelo zapuščenem kraju na Notranjskem si je pridobila ravno neka pridna, seveda tudi izobrazena ženska največ zaslug. V ljubljanskem delavskem konsumnem društvu so v odboru tudi delavke, ki izredno dobro delujejo. Čim bližje pridejo ženske k takemu delu, tem boljše; saj se gre samo

za to, da se dobi požrtvovalnih, delavnih, večjih moči, da stvar napreduje, ne pa za kak osebni dobiček, ali za kako čast. Mor-da se bodo komu zdele te naše misli pre-zgodnje. Nič ne dene. Gotovo je mnogo krajev, kjer se ne dado še izpeljati. Go-tovo je pa tudi, da moramo v enomer po-navljati, da more samo s skupnim sode-lovanjem žensk in možakov napredovati naše kmetijstvo.

Pozor, stariši postojnskega okroja!

Neprestano hujskanje po »Notranjcu« proti krščansko-slovenskim izobraževalnim društvom nam je potisnilo pero v roke, da pokažemo v ona gnezda, odkoder prihajajo vsi ti napadi.

Koncem meseca avgusta lanskega leta je zborovala v Radovljici na Gorenjskem »Zveza jugoslovanskih učiteljskih društev«. Take shode prirejajo učitelji redno vsako leto in stavijo na teh shodih razne zahteve v prid svojega stanu. To ni nič hudega, saj se tudi drugi stanovi zbirajo in posvetujejo na shodih, kako bi zamogli pomagati sebi. Pripomniti pa moramo, da niso vsi slovenski učitelji v tej zvezi, da ima vrlo krščansko mislečo učiteljstvo tudi že tako svoje društvo »Slovškovo zvezo«. Na tem shodu v Radovljici so pa jasno pokazali liberalni učitelji, kaj hočejo, združeni v »Zvezi jugoslovanskih učiteljskih društev«. Popolnoma odkrito so izrazili to, kar so si že davno mislili, a se niso tako pokazali. Ta »Zveza« se je proglasila za agitatorico za liberalno stranko; agitirali so na tem shodu za udeležbo na shod svobodomiselcev v Pragi, in sprejeli so v svoj program svobodno, to je brez-versko šolo.

Dne 29. decembra minulega leta pa je zborovalo v Ljubljani »Deželno učiteljsko društvo«. Na tem zborovanju je nek učitelj govoril o »izobrazbi« in dejal: »Izobrazbe je zmožen edinole učitelj. Zato ustanovimo »Narodno socialno zvezo«. Klerikalci so mojstri organizacije. Imajo »Krščansko-socialno zvezo«, ki narod goljufa in slepi. Njen namen je ljudstvo poneumniti, da bo bralo samo klerikalne bukve in časopise. Proti »Krščansko-socialni zvezi« moramo učitelji ustanoviti »Narodno-socialno organizacijo«. Pozivljam učitelje, da se zdaj energično lotijo dela in agitacije med ljudstvom, da »izobraževalna društva« ne bodo pristopila »Krščansko-socialni zvezi«, temveč »Narodno socialni«.

Kmalu po shodu v Radovljici je ustanovil v Dolenji vasi pri Senožečah tamošnji učitelj izobraževalno društvo. V članku »Notranjca«, v katerem se to poroča, se pozivlja tudi, da naj se obrnejo glede ustanovitve liberalnih izobraževalnih društev v Ljubljano, na »Ljudsko izobraževalno društvo Akademijo«, ki je seveda svobodomiselnost. Učitelj Lampret v Trnovem je ustanovil liberalno čitalnico ondi. Dne 9. novembra 1907 pozivlje »Notranjec«, da naj deluje učiteljsko izvenšolsko, češ, da bode to delovanje simpatije (!), ki jih ta stan že itak vživa, postoterilo. Dobesedno piše: »Upamo, da učiteljsko, ki je letos v Radovljici na skupščini storilo tako lepe sklepe o izvenšolskem delu, ne zastane na začetku poti, ampak pogumno nadaljuje ter si izvojuje vodstvo našega ljudstva.« Dne 19. novembra 1907. poroča »Notranjec«, je pa zborovalo učiteljsko za postojnski šolski okraj v Postojni, na katerem je poleg knežkega Česnika »prav dobro poročal o izvenšolskem delovanju takrajnega učiteljskega gospoda šolski vodja Juvanec. Za tem so se soglasno sprejele vse točke o delovanju, ki so bile sprejete že na Zvezini skupščini v Radovljici.« V odsek za izvenšolsko delovanje postojnskega okraja so bili izbrani sledeči učitelji: Česnik iz Knežaka, Mercina iz Vinave, Brinar, Juvanec iz Postojne, Lampret iz Trnovega, Grad iz Košane, Punčuh iz Vrhpolja, Kobal iz Dolenje vasi, Lipovec iz Bukovja in gdčna, Marija Dovgan iz Zagoria. »Ti imajo« — po »Notranjcu« — »nekako evidenco nad svojimi tovariši, obenem jim pa morajo s svetom in deljanski pomagati v tem delovanju. Naprej tedaj« — konča to poročilo — »za blagor našega naroda, ki je pouka zelo potreben.«

In kakšen »pouk« se pa daje pri tem izvenšolskem delovanju? Sodimo jih iz njihovega glasila »Notranica«! Bralno društvo v Zagorju, čigar predsednik je tamošnji učitelj Horvat, je priredilo 9. svečana veselico, pri kateri se je »pričel težko pričakovani in zaželjeni ples, za mladino največje veselje in rajanje se je končalo šele ob helem dnevu«. (»Notranica« št. 7, 1908.) Posebno fante, ki so priredili veselico, pri kateri je ples bil »seveda zelo živahen« in so dekleta nastopila v »narodni«, to je dokolenski čički noši ter pridno pomagala »neumornim fantom«, ki imajo svoj »fantovski klub« bralnega društva v Zagorju.

Pri »košanskem pevskem društvu« je predsednik ondotni učitelj Janko Grad Lansko leto je dobilo to društvo zastavo, kumica je bila učiteljeva soproga in tej je priredil soprog podoknico (!). Pri tem pevskem društvu se uganja zelo tudi hinavščina. V 35. številki, 1907. »Notranjca« se dopisnik kar peni jeze nad takratnim župnikom in kaplanom, češ, »da mečeta polena pod noge celo društvu, ki stoji popolnoma nad strankami«. Toda kako je v resnici, kaže dejstvo, da so odborniki tega društva darovali udome več časopisov, med temi pet iztisov »Notranjca«, kar se izrecno povdarja. V 5. številki letos pa kar naravnost beremo izjavo: »Košansko pevsko društvo stoji v taboru »Notranjske kmečke stranke«. Baha se tudi, »da s svojo neprimerno delavnostjo deluje častno za izobrazbo in napredek košanske doline«. Res neprimerno! kar se je dokazalo ob priliki izleta v Orehek, pri katerem so se »fantje in dekleta okrog zasukali«, in so se drugi dan šele razšli. Ravno tako je veselica tega političnega, a ne pevskega društva jako dobro uspela, zakaj »posebno pri plesu so bili neumorni«. Ob tej priliki je neko dekle deklamovalo Krilanovo »Ljubico«.

Nič manjša hinavščina se je uganjala tudi pri ustanovitvi čitalnice v Trnovem, češ, »ustanovljena je za vse brez razlike stanu in poklica«, a sedaj pa že odločno trdi, da je v taboru »neodvisnih kmetov«, seveda takih, kakor je znani »lepi Polde«. Tudi ta čitalnica konča vsako prireditev s harmoniko in plesom pozno v noč.

Na Planini na Vipavskem je učitelj Vuga ustanovil letos izobraževalno društvo. V »Notranjca« je pisal, da »je želja, da bi se nekateri izmed učiteljev udeležili sestanka« ustanovitve.

V Dolenji vasi pri Senožečah se hoče uganjati baš taka hinavščina, da bi se preslepilo ljudi, češ, da je društvo »nepriestransko«, a je prava cvetka, ki je pognala iz svobodomiselnih tal.

Naj zadostujejo za danes ta poročila o »izvenšolskem delovanju« samo iz teh krajev. Dodenimo le še nekatere opazke! Ker se mnogim učiteljem zdi tako delovanje nespametno, zato so ti junaki postavili čeznje »evidenco«. Svobodomiselnost se pač malo prilega! Ljudje, ki bi najraje vsako nadzorstvo nad seboj odvrkli, uvajajo nadzorstvo nad drugače mislečimi stanovskimi tovariši! Po teh »izobraževalnih« društvih ležijo navadno protikrščanski »Narod«, bogotajska »Svobodna Misel« in pa »Rdeči Prapor«, poleg raznih knjig, ki jih izdaja oddelek svobodne misli na Slovenskem. Kam bode pač prišla mladina, ki se hrani s takim bogotajskim berilom? Zabavlja se neprestano čez »krščansko-izobraževalna društva«, in goji se pod pretezo »izobrazbe« le politika »neodvisnih kmetov«. Po sedanjih obstoječih šolskih predpisih se ne sme pustiti šolsko mladino na plese, ne v gostilno. Gotovo iz pametnega namena, da ne bi tudi v odrasli dobi zapravljalna in se ne poneumljala s tako »zabavo«. A pleše se do belega dne v društvih, koder imajo baš učitelji kot predsedniki glavno besedo. In v taka društva se vabi mladina, ko izstopa iz ponavljavne šole. Zato je pač vsakega očeta in

matere najsvetejša dolžnost, da se njih sinovi in hčere nikakor ne vpisujejo v taka društva; če so pa že, da takoj izstopijo. Vestni stariši pač ne morejo mirno gledati, da se učijo po takih društvih njih otroci zapravljanja, pijančevanja, ponočevanja in vsega, kar je s tem v zvezi. Ravno tako je pa tudi dolžnost vsakega somišljenika, da ne podpira ne denarno, ne na kakoršenkoli način takega »delovanja«, ki se kaže spočetka nekako nedolžno. Povsod naj se pa ustanove nasproti takim društvom naša krščansko-izobraževalna društva.

Sedaj pa še zavežimo ta šopek cvetic; ako ne diši komu preveč prijetno, niso mi krivi.

Poznatega dobro.

Političen pregled.

CESARJEV JUBILEJ.

Dne 7. majnika pride na Dunaj nemški cesar in drugih enajst nemških vladarjev. Za ta obisk je natančen spored že določen. Nemški cesar in cesarica se pripeljeta na Dunaj v četrtek dopoldne, kjer ju sprejmejo naš cesar, nadvojvode in oblasti. Popoldne se vrše čestitke v Šenbrunu, nakar se poklonijo vladarjem pevci, nato odpotujeta nemški cesar in cesarica. Nemški vladarji pridejo na Dunaj 6. majnika. Z nemškim cesarjem in cesarico prideta tudi princ Avgust Viljem in princesinja Viktorija Lujiza, ki še nista bila na Dunaju. Nemški vladarji, ki obiščejo cesarja, postanejo imejtelji avstrijskih čet, če še niso. Princa Avgust Viljem in Adalbert dobta šarži v naši armadi.

SPLOŠNA STAVKA ZA VOLIVNO PRAVICO NA OGRSKEM.

Kongres socialne demokracije je sprejel resolucijo, s katero se napoveduje splošna stavka obrtnega in poljedelskega delavstva na Ogrskem, ako vlada namestu splošne, enake in tajne volivne pravice predloži ogrskemu parlamentu predlogo za množinsko, javno glasovanje.

ITALIJA SE GIBLJE.

Italija ima nov spor s Turčijo. Zahteva namreč paroplovbo v tripolitanskih vodah v severni Afriki. Ondotna vlada prepoveduje svojim turškim podanikom vožnjo na italijanskih ladjah. Turški vladni krogi namreč ne zaupajo italijanski politiki, ker jih Italijani večkrat izzivajo.

O italijanski demonstraciji so obveščene vse evropske velevlasti, ki hočejo vplivati na sultana, da ustreže Italijanom.

Italijanska zahteva po italijanskih poštnih uradih v nekaterih turških mestih je imela za posledico, da je precejšnje italijansko brodovje šlo proti Turški. Nekateri sicer pravijo, da je vsled te zadeve obiskal turški poslanik italijanskega ministra za zunanje zadeve, in da se je spor poravnal. Od drugod se pa poroča, da se še vedno nahaja italijansko brodovje med

Egejskim morjem in med Malo Azijo. Obiskalo bo Solun in Smirno, kjer se bo celotno brodovje vadilo v Tirenskem morju. Vaje bodo velevažne in popolnoma vojne-ga značaja.

HRVATSKA.

Na Hrvaškem je toliko strank, da se jih težko loči po imenu. Vzrok temu so zamotane politične razmere. Hrvaška spada politično pod Ogrsko. Ogrji pa jih pritiskajo kar in kolikor morejo. To je vzrok, da so se rodile stranke, ki jedna bolj, druga manj težijo od Ogrske proč. Izmed najbolj močnih, zdravih in pametnih strank je bila doslej starčevičanska. Pa tudi ta se je sedaj baje ločila na tri skupine. Prvo vodi Starčević, drugo Kiš, tretjo Frank. Sedaj se posvetujejo še o tem, komu pripade dosedanje glasilno Starčevičancev, »Hrvatsko Pravo«.

PROTIVLADNO GIBANJE V BOSNI.

V Bosni se je pričelo gibanje, ki ni prijazno habsburški avstrijski kroni. Za vsem tem stoji srbska vlada, ki bi rada Bosno iztrgala Avstriji in jo potegnila nase. Dokazalo se je, da tako teženje v resnici obstoji. Velesrbi razširjajo misel, da v Bosni še dalje traja sultanova neodvisnost, s čimer pridobivajo na svojo stran mohamedance; prišlo je naposled tako daleč, da so izvestni krogi v Sarajevu hoteli Avstrije oropati volivne pravice. Nek pop v Banjaluki je v časopisju naravnost pozivjal k upor. Voditelj vsega tega gibanja je menda Jeftanovič, ki je v upravnem svetu deželne vlade.

Srbski državni poslanec dr. Polit pa pravi, da taka velesrbska propaganda ne obstoji, vsaj na Hrvaškem in južnem Ogrskem ne. Ni državnika in politika, pravi, ki bi si upal širiti velesrbsko propagando v Avstriji, kajti ista bi mogla imeti za tukajšnje Srbe le najslabše posledice. To je sicer res, toda da bi vsled tega tako velesrbsko teženje ne obstalo — s tem še ni rečeno.

PO UMORU GALIŠKEGA NAMESTNIKA.

Ob velikonočnih praznikih je zaslišaval preiskovalni sodnik dr. Berson Potocki-vega morilca in njegovo mater. Oba obtožena sta vztrajala pri prvotnih izpovedbah. Sizinski je ponovil, da mati ni ničesar znala o nameravanem umoru in da je popolnoma nedolžna; morilčeva mati pa je izpovedala, da je ona nagovarjala sina, naj umori namestnika. — Drug drugemu bi rada pomagala iz posledic.

Preiskava proti morilcu se zaključila vsak čas. Vsled poizvedb, ki jih je dognala preiskava, je mnogo sokrivcev morilčevih iztiranih.

Morilec Sizinski je pripadal zadnji čas ukrajinski socialno-demokraški stranki. Slovenski »Rdeči Prapor« sicer to taji, a so prinesli to vest vsi točno urejevani politički listi, kar pa seveda »Rdeči Prapor« ni.

Morilec Sizinski mora iti k preiskovalnemu sodniku iz svoje ječe čez dvorišče in

hodnik. S hodnika so duri na prosto. Zadnje dni so se zbirali opetovano rusinski dijakji na hodniku. Ko so peljali 20. t. m. Sizinskega k preiskovalnemu sodniku, je stopilo k njemu več rusinskih akademikov, ki so hoteli napraviti zmešnjava, v kateri naj bi morilec pobegnil. Morilca zdaj strožje stražijo.

Vprašanje je sedaj, kdo postane za Potockim cesarski namestnik v Galiciji. Nedavno se je posvetoval ministrski predsednik baron Beck z notranjim ministrom Bienertom o imenovanju gališkega namestnika. »Poljsko kolo« in oba poljska ministra delata na to, da postane gališki namestnik deželni maršal grof Badeni. Načelnika »Poljskega kola« Glabinski in Stapski sta se več časa posvetovala z Beckom o imenovanju namestnika. Došlo je na Dunaj tudi predsedstvo poljskega narodnega sveta, ki se je posvetovalo z Beckom o imenovanju gališkega namestnika. Poljski narodni svet želi, naj postane namestnik poslanec Kozlowski.

BOJEVITI FRANCOSKI UČITELJI.

Na Francoskem so v velikonočnih praznikih zborovali ljudskošolski učitelji. Sklenili so resolucijo, da mora vlada dovoliti pokojnino odpuščenemu anarhistovskemu učitelju Negre in da mora vlada učiteljski zvezi dovoliti vstop v revolucionarno-anarhično delavsko zvezo. Pomisliti je treba, da je vlada svoj čas med vzroki, zaradi katerih je izgnala redovnike iz šol, navedla tudi to, da redovniki poučujejo v šolah nauke, ki nasprotujejo državnim temeljem. Kaj pa učijo učitelji — anarhisti?

Izobrazbi.

Črtice iz zgodovine slovenskega slovstva.

II.

Blaž Kumerdej.

Rojen na Bledu se je izobraževal na visokih šolah na Dunaju, ko so ravno ukrepali o ljudskih šolah. S svojimi modrimi načrti si je pridobil pri vladi ugled, da mu je ista pozneje poverila ureditev šolskih razmer na Kranjskem.

Tedaj so poverili cerkovnike s poučevanjem v ljudskih šolah, okrožni glavarji pa so bili nadzorniki. V Ljubljani je postal Kumerdej ravnatelj šole, v kateri so se izobraževali učitelji.

Kumerdej je spisal katekizem, potem pa se lotil na poziv Jurija Japlja prevajati z njim sveto pismo.

Jurij Japelj, tudi Gorenjec, je imel za učitelja Miha Paglovca, ki je župnikoval v tistih krajih. Ta mu je vzbudil veselje za slovensko knjigo in ga napotil v ljubljanske šole. Zaradi njegove marljivosti in izobraženosti ga je škof Herberstein vzel za svojega kaplana. Na njegov poziv je izdal leta 1779 »Veliki katekizem«, katero delo je Herberstein posvetil cesarici Mariji Tereziji.

Pozneje je prestavil iz nemščine mnogo cerkvenih pesmi, ki so izšle kot posebna knjiga leta 1783.

Po nasvetu in prigovarjanju svojega škofa se je odločil, da prestavi tudi sveto pismo na slovenski jezik, za katero nalogo se je tudi dostojno pripravil.

Zbral je krog najbolj izobraženih duhovnikov; njegova desna roka je bil Kumerdej, in ti so se shajali vsak teden in se posvetovali o važnem delu.

Prvi prevod svetega pisma je napravil protestant Dalmatin. Toda njegove knjige so se večinoma požgale in le malokateri duhovnik je imel kak izvod.

Pozneje je v katoliški dobi prestavil Kastelic celo sveto pismo, ki pa ni zagledalo belega dne.

Tudi neki-redovnik v Ljubljani Gregorij Vorenjec je prestavil celo sveto pismo, ki se je tudi izgubilo. Torej je bilo delo novim prestavljalcem jako olajšano.

Tako je prišla na svetlo najbolje pisana slovenska knjiga tedanje dobe: Sveto pismo novega zakona leta 1784 in 1786, ravno 200 let po prvem sv. pismu, ki je izšlo v protestantovski dobi.

Prevod so preskrbeli Jurij Japelj, Blaž Kumerdej in Jožef Škrinjar.

Tako se povzpne cerkveno slovstvo proti koncu 18. stoletja na višino.

Ravno tedaj požene svoje kali tudi naše

posvetno ali zabavno slovstvo.

Že duhovne pesmi raznih protestantovskih in katoliških pisateljev so se priljubile pri ljudstvu. Od leta 1779 do 1781 pa je izdal oče Janez Damaščan ali kakor ga imenujejo Feliks Dev tri zbirke pesmic pod imenom »Kranjske pisanice«. Tukaj se je tudi Vodnik prvič oglasil. Res je, da so začetki silovito otožni, a imeli smo vsaj začetek.

Najvažnejši posvetni pisatelj tiste dobe je bil Anton Linhart. Doma iz Radovljice je mislil postati redovnik, toda kmalu je odšel na Dunaj. Pozneje je dobil službo tajnika pri kranjski vladi.

Največja njegova zasluga je, da je priredil za slovensko gledališče dve igri, ki jih je prestavil iz francoskega in nemškega jezika: »Županova Micika« 1789. in »Veseli dan ali Matiček se ženi« 1790. Obe predstavi sta uspeli prav dobro. Bilo je za igri tako navdušenje, da so ju predstavljali najvišji gospodje iz ljubljanskih rodovin. Igrita sta lepo prikrojeni za slovenske razmere. Tako je bil tedaj za Slovence res vesel dan, kakor poje Matiček v igri:

»Zdaj zapojmo, zdaj ukajmo,
Eden drugmu ogenj dajmo!
Jeza, žalost le na stran,
Dans je naš veseli dan!«

Tako vidimo, kako se je v teku dveh stoletij šele na koncu probudil slovenski duh in tudi za nas se je jela ruditi zarja naše književnosti. Iz teh početkov se je dvignil V. Vodnik.

Učeno slovstvo.

Kar se znanstva tiče, moremo govoriti skoro le o Jezikoslovju in o zgodovini.

Prvo slovensko slovnico je spisal protestant Bohorič. V katoliški dobi je bila kot protestantovska prepovedana in tako so jo skoro popolnoma porabili. Izmed poznejših slovniciarjev v 17. in 18. stoletju je najvažnejši Marko Pohlin.

Bil je Ljubljčan, ki imajo, kakor je splošno znano, najslabšo govorico v deželi. V samostanu tudi ni mogel spoznati pravega slovenskega jezika. Poznal ni Bohoriča, niti drugih slovniciarjev, a v svoji navdušenosti je sklenil spisati slovensko slovnico.

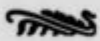
Izdaj je najprej abecednik, potem pa še slovnico; obe knjigi sta bili veselo sprejeti, ker nismo tedaj imeli nobene take knjige.

A Pohlina slovenščina je čudovita. Slovenska imena izpeljuje iz vseh mogočih jezikov, ki se jih je kdaj učil, iz sirskega, judovskega, grškega itd.

A vodila ga je goreča ljubezen do rodnega jezika, kakor sam pravi v predgovoru k svoji knjigi. Četudi slovnica ni imela vidnih uspehov radi nepravilnosti in nemčevanja, je bila vendar povod, da so se dvignile druge moči in da se je jelo resno delati za čistoto jezika. Pohlin je spisal tudi besednjak v treh jezikih kot njegov prednik, ki ga imenuje »Malo besedišče«. Poleg tega je spisal tudi več knjig v latinskem in nemškem jeziku, tako da se moramo čuditi njegovi marljivosti. Med temi knjigami je najvažnejša zgodovina slovenska. Ne bomo mu tedaj zamerili, če se je štel za prvega slovenskega jezikoslovca.

Zgodovinarja v katoliški dobi sta J. Ludv. Schoenleben in Valvazor. Ker ni sta pisala mnogo v slovenščini, jih ne moremo natančneje omenjati.

Živela sta sredi 17. stoletja. Schoenleben je spisal mnogo latinskih knjig o zgodovini Kranjske. Valvazor pa je spisal v nemškem jeziku svojo slavno knjigo: »Slava vojvodine Kranjske 1689«. Spisal je še več knjig, v katerih je opisal zgodovino slovenskih dežel, tako da je izdal za tisk teh knjig vse svoje premoženje.

Listek.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(LUCIJ FLAV).

Zgodovinski Roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

I. DEL. Prva knjiga.

VELIKONOČNI PRAZNIK L. 66. PO KR.

Prvo poglavje.

N a p a d.

Bližal se je velikonočni praznik l. 66. po Kristusovem rojstvu. Po potih in cestah svete dežele so mrgolele trume potnikov, ki so hiteli v Jeruzalem. Posebno pot iz Jerihe skozi pusti pogorski kraj puščave Juda je bila napolnjena z dolgimi karava-

nami. Skozi njo je potovalo večina Galilejcev, pa tudi judje iz Neronije, Libanona, Damaska, Antijohije so rajše umerili svojo pot skozi Jordansko dolino, kakor skozi zaničevano Samarijo. Truma za trumo je v zadnjih dneh po ozki stezi prevalila gorski prelaz. Brez reda, v pisanih množicah so prihajali: nešteti pešpotniki, s palico v ožgani roki, gruče žensk z zakritimi obrazi, sedeče na oslih ali mulah, dolge vrste kamel in dromedarjev iz Sirije in Mezopotamije, jezdeci na ponosnih konjih; potem zopet pastirji, kmetje, rokodelci, krošnjariji in bogati kupci, ki so znali zapovedani obisk templja združiti s trgovino, potem učitelji postave in farizeji, ki so se bahali s svojo pobožnostjo, stotine in tisoči, celo preseljevanje narodov!

Zdaj, drugi dan pred praznikom, je postajala pot zopet samotnejša. Vendar so še vedno prihajale zakasnele gruče in spešile svoje korake, da bi o pravem času še dosepele do svetega mesta. Zadnja gruča, ki je šele pozno zjutraj zapustila vrata mesta Jerihe in se zastoj trudila dohiti prednje trume, je imela dve jezdnji kameli (mehari) in tri tovarne živali. Na prvem hitrem mehariju je jezdil rabi Sadok iz Antijohije in njegov sin Benjamin, močan osemleten deček. Rabi je bil lep mož v najboljših letih; polna črna brada mu je obkrožala blede obličje in padala na kaftan iz fine, bogate volne. Bil je učitelj postave v najslavnejši judovski občini v Antijohiji in je obenem vodil obširno trgovino z najbogatejšimi izdelki Perzije in Hindostana. Velikansko premoženje so nosile za njim njegove tri tovarne živali. Toda dražja kakor vse tkanine in zlatnine sta mu bila sin Benjamin in hči Tamara, blaga deklica šestnajstih let v devico razcvetela. Globoko zakrita v obraz je sedela s svojo staro dojiljo Saro na drugem mehariju, ki je lahkih nog korakal poleg prvega, kamor je držala pot. Priganjač kamel, ki so ga najeli v Jerihi, je mrmrajoč stopal poleg živali.

Benjamin je ves čas izpraševal očeta o tem in onem. Ko sta prišla vrh pogorja, mu je pokazal oče v daljavi sivo gladino črnega morja, in deček je z veliko živahnostjo pripovedoval strašno dogodbo o Sodomi in Gomori. Bliščale so se mu oči vsled notranjega razburjenja, in rabi Sadok je s ponosom zrl na svojega sina, ki je že v zgodni mladosti kazal bogate darove duha in srca.

»Ali mi znaš,« je vprašal oče, »imenoovati mesto, ki bi še boli kakor prokleta Sodoma, zaslužilo, da bi nanj deževalo ogenj in žveplo z neba.«

»Ha, vem, kaj misliš, oče: Rim, ki je strgal krono z Judove glave, kakor si zadnjič rekel v sinagogi. Vem pa tudi mesto, ki ne sme biti nikdar, nikdar razdejano od sovražnika, ker je mesto božje in Gospod prebiva v njegovem tempelju. Tamara, ali poznaš to mesto?«

»Kako vprašanje, Benjamin!« zakliče sestra z veselim smehom. »Ti misliš mesto Jeruzalem, čegar bliščече strehe bomo videli še danes.« Nato pa je pristavila resno: In vendar je bil tempelj Gospodov in ž njim sveto mesto že enkrat popolnoma

razdejano in opustošeno. Ali bi se ne moglo to dogoditi še enkrat?«

»Tega nas varuj Bog naših očetov!« zakliče rabi. »Takrat je Juda prelomil zavezo in služil malikom, zato ga je Bog kaznoval. Dandanes pa judovsko ljudstvo z duhovniki vred gori za čast božjo. Rimljani kajpada, ki so si prisvojili Sijon, še časte malike. Nje, in ne svoje zvesto ljudstvo, bo Bog kaznoval. Nam pa bo poslal Sinu Davidovega, ki ga pričakujemo, in ki bo žezlo Judovo dvignil nad vse narode. Molite, da pride kmalu naš Odrešenik.«

»O, vsak dan molim v ta namen!« zakliče Benjamin in prekriža roke na prsih. V naših dneh mora priti Mesija, že je pretekkel čas, ki nam ga je napovedal prorok Danijel. O kako bom služil Odrešeniku! Da bi le bil par let starejši in bi lahko nosil meč in ščit. Kajti Odrešenik mora priti kot velik junak, ki bo pobil vojsko Rimljanov. Tudi jaz pojdem v boj, če sem prav mlad. Saj se je tudi deček David boril z Golijatom.«

»Ti misliš, da si David, in bi lahko pobil rimskega Golijata s kamnom in fračo?« se zasmije sestra. »Ej, kaj bi ne bila potem jaz lahko druga Judita, ki bi odsekala rimskemu Holofernu glavo s telesa?«

»Ti, ki nimaš toliko poguma, da bi umorila golobico?« se smeje deček. »Oče, kaj pravič k temu — naša Tamara Judita!«

Tako sta ljubkovala brat in sestra in se veselo pogovarjala. Z neba je pripekalo solnce. Kroginkrog se je namesto palm in prijaznih gajev Jordanske doline razprostiralo skalovje in pesek in ostre čeri. Samo tuintam je izza skal pogledoval samotni hrastov grm ali bodeči kaktus. Spodaj nekje je šumela tenka nit potoka skozi pesek, sicer pa je bilo vse tiho, nobenega vetra, nobenega znaka življenja v pusti puščavi.

Šele proti večeru so naši potniki prispeli do neke skale, odkoder se je videla Oljska gora.

»Kajne, oče, to je šele Oljska gora?« zakliče deček. »Ali bomo mogli videti še danes sveto mesto? Glej, solnce že zahaja, gora pa je še tako daleč.«

»Prav imaš, moj sin. To je Oljska gora in šele raz nien vrh bomo videli strehe Jeruzalema. Pa še zdaj nismo v Betaniji, in ne pri vodnjaku v dolini. Obed, Gospod ti odpusti tvojo zaniknost — danes še ne pridemo v Jeruzalem!«

Zadnje besede so merile na priganjača kamel, ki je leno stopical poleg meharijev. Bil je močan mož z gosto brado in prežečim pogledom. Zaničljiv smeh mu je obkrožal široka usta, in predno je odgovoril, je poškilil proti grmu tamarisk, ki so onstran potoka zagrinjale vhod v stranski prelaz. Nato je rekel: »Resnico govore ustnice mojega gospoda. Težko bomo še podnevi dosegli mesto Sijon. Toda v dolini pri vodnjaku stoji gostilna (kan), kjer bodo živali našle hlev in gospod z družino gostoljubno streho.«

»V samotnem kanu pri vodnjaku bomo prenočili, v Jerihi pa so nam rekli, da je ves kraj nevaren vsled roparskih tolp, ki jih vodi Ben Giora! Ali bi ne mogli priti vsaj do Betanije?« zakliče rabi Sadok nejevoljno. Njegova hči pa, ki je sedela do-

slaj molče v sedlu, pravi po grško, misleč, da je priganjač ne razume: »Oče, ne zapuj temu človeku! Nalašč se je med potjo obotavljal in zapravljaj dragoceni čas, da bi nas ločil od večjih karavan, ki so zdaj že gotovo dosegle vrata Jeruzalemska. Jezdva midva naprej! Glej, skoraj polna luna stoji na nebu, in ko ugasne večerna zarja na onih skalnih višinah, nam bo lunin soj pokazal pot vsaj do Betanije.«

»Prav misliš, Tamara, moja modra deklica,« odvrne rabi tudi v grškem jeziku, katerega so tedaj govorili vsi omikani ljudje. »Ob jasni luni bomo jezdili do Betanije, čeprav nisem istega mnenja o Obedu, kakor ti. Mož je počasen in neroden, hudooben pa ni. Morali bi poiskati urnejšega in priročnejšega.« Nato je zapovedal priganjaču v aramejskem jeziku, naj se podviza, kajti na vsak način je treba priti nočjo do Betanije. »Že zdavnaj bi bili tam,« tako je končal, »ko bi bil ti izpolnil svojo dolžnost. Ampak po tvoji lenobi smo prepozno odšli iz Jerihe in zapravili nato med potjo najmanj dve uri.«

Obed je čisto dobro razumel, kaj sta govorila oče in hči po grško, in pekleni smeh okrog njegovih ust bi ga bil tudi izdal, ako bi ne obračal svojega obraza neprestano proti grmu tamarisk onostran potoka. Tudi zdaj, ko je z veliko pokornostjo odgovarjal rabiju, je gledal neprestano čez potok proti gozdiču.

»O gospod, ni bila krivda tvojega hlapca, da so bile živali zjutraj tako počasi otovorjene. Treba je bilo blago porazdeliti po močeh vsake živali in to me je zamudilo. Zdaj, če zapove moj gospod potovati v mesečini do Betanije ali še dalje, sem njegov poslušen hlapec. Toda »noč ni človeška prijateljica,« pravijo po pravici, in če bi se kak mehari spodtaknil in pal — o, gospod, kako bi bil žalosten tvoj hlapec, če bi se tvoj ljubi deček ali tvoja lepa hči ponesrečila!«

»Živali stopajo z gotovimi koraki,« odvrne rabi Sadok. »Tega se ne bojim. Toda kaj je s tolpmi Ben Giora, ki strahšijo tukaj po okolicah? Pot iz Jerihe v Jeruzalem je že zdavnaj zavoljo roparjev na slabem glasu, v zadnjem času pa so te tolpe tako narastle, da jih celo Rimljani ne morejo več strahovati. Zato so mi svetovali že v Damasku, naj počakam poslanika iz Sirije, ki jezdi na čelu vojaških čet v Jeruzalem. Toda ne maram hoditi v družbi paganov in njihovih surovih vojaških tolpe. Bog jih kaznuj! Tudi sem računal na to, da se ne bomo ločili od drugih popotnikov. Kaj pripovedujejo v Jerihi o Ben Gioru?«

»O Ben Gioru, o Simonu Ben Gioru? Ha, bogati Saducejci, prijatelji Rimljanov, ga proklinjajo in imenujejo navadnega poglavarja roparjev. Rimljani bi ga pribili na križ, ako bi ga le dobili v pest. Toda ljudstvo, ki sovraži tuje in bi se rado iznebilo njihovega jarma, smatra Simona Ben Gioro za junaka, podobnega Simonu Makabejcu. Res je, Ben Giora ropa, toda samo zato, da s pridobljenim imetjem more osvoboditi svoje ljudstvo; Ben Giora mori in kolje, toda samo sovražnike svojega ljudstva. Ne, Simon Ben Giora ni navaden roparski poglavar iz pogorja Moabljanov,

temveč lev iz rodu Judovega. Kajti on je sin Davidov, in mnogi ga smatrajo za obljubljenega Gospoda, ki pride, da poviša svoj narod in v prah potepta njegove sovražnike.«

Z začudenjem je poslušal rabi Sadok ta govor iz ust moža, ki se mu je ponudil kot navadni poganjač kamel in čegar raztrgana obleka in surovo obnašanje se je popolnoma prilegalo njegovemu opravilu. V tem trenutku pa se je Obed popolnoma izpremenil. Njegova močna postava se je vzravnila pokonci; njegovo oko, ki je doslej leno in le napol odprto gledalo v svet, se je zabliskalo v skrivnostnem ognju; z roko je zagrabil za kriv, bodalu podoben nož, ki mu je tičal za pasom. Zažvižgal je na poseben način in se vrgel kakor blisk na nič slutečega rabija. Potegnil ga je z živali, nastavljal mu nož na grlo in zaklical: »Tebe je starejšinstvo naših bratov zaznamovalo kot sovražnika ljudstva — umri!«

Toda v istem trenutku, ko je Obed rabiju porinil nož v goltanec, ga je udaril nekdo zadaj na tilnik, da se je krvaveč zvrnil čez svojo žrtev. Benjamin, junaški rabijev sin, ga je udaril. Precej, ko je poganjača videl skočiti proti očetu, je sam skočil z meharija, zgrabil z obema rokama oster kamen s poti in udaril z njim po morilčevi glavi.

»Oče, oče, ali še živiš?« je klical deček in skušal potegniti omamljenega sovražnika raz težko ranjeno očetovo truplo: »Oče umira! Tamara! Tamara! Pomagaj, oče bo izkrvavel!«

Sestra je že skočila iz sedla svojega meharija in se kričeč vrgla na ranjenca. V trenutku je strgala z glave dolgo, belo kopreno, da bi ustavila kri, ki je skozi široko zijajočo rano vrela iz očetovega goltanca. Z glasnim vikom je klicala k Bogu na pomoč. Toda še predno sta se otroka zavedla, kaj se jima je zgodilo, je skočilo iz gozdiča tamarisk dvanajst divjih tovarišev-tolovajev, ki so v par korakih prebredli potok in se preklinjajoč vrgli na dečka in devico.

»Obed je butec; ta mladič ga je pobil na tla!« zakliče eden izmed tolovajev in zgrabi z železno pestjo dečka za roko. »Čakaj, ti mladi gad, zato se boš pokoril!« In že se je zabliskalo v luninem svetu jeklo nad glavo Benjaminovo.

Toda poveljnik tolpe je zaklical: »Sramuj se, Baraba! Kdaj je še naše maščevalno jeklo pilo otroško kri? Zveži dečka in ga vzemi s seboj v tabor! Tudi deklico bomo odpeljali s seboj. Naša vojskina denarnica bo obogatila najmanj za 10.000 šeklov.* — Kaj boš kričala na pomoč, dekle? Saj te ne sliši drugi, kakor divji šakali. Nobenega lasu na glavi ti ne bomo izkrivili.«

S trepetom in grozo je zrla Tamara v obličje tolovaja, velikega, širokoplečnega moža s trdimi, poželjivimi potezami in ga prosila: »Ako si človek, se usmili otroka, ki kleči poleg umirajočega očeta!«

Toda Benjamin je zaklical: »Ne prosi tolovaja, sestra! Naj umori mene in tebe! Prišla bova v Abrahamovo naročje in na-

šla tam zopet očeta; njega pa in tovariše bo pahnil Bog v pekel, kjer bodo v večnem ognju prejeli svoje plačilo. Le dajte, odrežite meni in Tamari glavo; kajti nikoli ne pojdeva prostovoljno z vami!«

»Dobro, dečko, ti mi ugajaš!« se je zasmel načelnik tolovajev. Nato se je obrnil k tovarišem, ki so se polastili plena, in jim zapovedal: »Podvizajte se, predno nepoklicani gostje pridejo po poti! Ti, Obed, zlezi na tega meharija; na drugoga sedem jaz z deklico; ti, Baraba, vzemi dečka predse v sedlo. Predno priplove mesec na višek neba, moramo biti že pod samotnim hrastom. Toda stoj! Kaj slišim? Ali ni to peket kopit, prihajajoč ob potoku?«

»Ne vara te tvoje uho,« dé Baraba. »Peket kopit, z jeklenimi podkvami — veliko jih je — Rimljani!«

»Bog naših očetov jih kaznuj! Hitite! Za grmovje se moramo poskriti z našim plenom, predno dospo semkaj. Ali ne boš molčal, ti mali kričač? Še enkrat zavpij, in umorim te! Kaj, tudi ti kričiš na pomoč, hči Sadokova? Pri mojem meču! Jezdci so slišali vajin glas in zdaj dirjajo naravnost proti nam. Okrog mene, možje! Tako lahko ne izpusti Simon Ben Giora svojega plena iz rok. Dokler je kaj upanja na zmago, se ne umaknemo; Rimljani so komaj štirje ali pet, nas pa je dvanajst!«

Res se je prikazala iz teme v dolini mala gruča jezdecev. Kovinski šlemi, okrogli ščiti, z železom okovani usnjati oklepi so se bliščali v luninih žarkih. Pred njimi je dirjal na bliščeče belem konju mlad vojščak; z zlatom okrašena čelada je pričala, da je on poveljnik čete. Visoko se je vzpel na svojem belcu in zaklical: »Kaj se je zgodilo? Kdo je kričal na pomoč?«

»Potniki, ki so jih napadli roparji,« je odgovorila Tamara po grško. »Toda bodite previdni: tukaj preže na —«. Dalje deklica ni mogla govoriti. Nekdo jo je potegnil k tlom in ji zamašil usta z robcem. Ponosni deček pa je dokončal sestrično svarilo, kričeč: »Na desni stoje, za skalami!«

Jezdec je obrnil na ono stran pogled in zapovedal tovarišem, napasti tolovaje. Toda sivolast desetnik je prijezdil k častniku in rekel: »Ne smatraj mene, starega vojaka, za bojzljivca, gospod. Toda zdi se mi previdnejše, da počakamo prihoda Pomponijevih jezdecev, predno se udarimo s to tolpo. V tem prokletem pogorju so že večkrat Ben Giorovi ptepuhi nabili naše čete. Niti ne vemo, kako močen je naš sovražnik!«

»Junaški vojak ne šteje rad svojih sovražnikov, Marcij. A ti imaš prav, pošlji enega moža ali pa jezdi sam po dolini navzdol in pripelji Pomponija s svojo četo! Toda, pri Jupitru! Saj ni več časa za premislek, ali naj se udarimo ali ne! Že lete strelce in kamenje okrog naših glav. Bežali ne bomo — junaki naprej!«

Dvignil je ščit, ob katerem so se zveneč odbijale strelce in planil z nastavljenim sulico pred roparje. Za njim so skočili njegovi štirje tovariši. Stari Marcij je zadržal svojega konja in opazoval poboj.

* Šekel = 90 vinarjev.

»Predrzneš!« je mrmral pri sebi. »Konji nam malo koristijo v tej kotlini. Lumpje se skrivajo za skalami. Kakor sem rekel — tu že pada eden s konja. Najboljše bo zame, da jezdim nazaj in pripeljem tovariše na pomoč.«

Že je hotel Marcij izpolniti svoj sklep, kar zapazi naenkrat, kako stotnik vzpodbode svojega belca in skoči preko skal v sredo tolovajev. Vzgledu vodnika sta sledila še dva jezdeca. Kakor bliski so se križali po zraku visoko dvignjeni meči; trije, štirje sovražniki so padli pod težo adarcev, ravno toliko so jih pomandrali konji. Ostali so zbežali skozi razpoke v skalovju, kamor jim jezdeci niso mogli sledeti. Poveljnik tolovajev je bil v par skokih pri Tamari, ki je še vedno klečala pri očetu in napol mrtva od strahu gledala izid boja. Prijel je deklico v svoje roke in stopal z lahkim bremenom proti grmu tamarisk, kjer je stal njegov arabski konj. »Enkrat na hrbtu mojega vranca,« je sikal med zobmi, »in v pest se bom smejal vsem Rimljanom.«

Na njegov žvižg je pritekla zvesta žival hrkajoč izza grma. Že jo je zgrabil za uzdo, kar ga pravočasno strese Marcij za rame: tolovaj zakolne in izpusti devico iz rok, nato se vrže kakor ranjen lev na svojega zasledovalca. Težko bi se bilo staremu vojaku rešiti iz tolovajskih pesti, ako bi mu ne bil hitro priskočil stotnik na pomoč. Teško se je posrečilo obema razorožiti roparja in ga zvezati; potem šele sta mogla skrbeti tudi za deklico, ki je ležala onemogla na peščenem obrežju potoka, kjer se je bil zadnji boj.

»Ubogí otrok!« je rekel Marcij bolj prisrčno, kakor je to navada pri vojakih, osivelih v orožju. »Zdi se mi, da jo je zlodí prebodel. Le poglej, njena obleka je vsa okrvavljena.«

»Ne, oči odpira,« je odvrnil stotnik, ki je pokleknil in z vodo omočil deklici senca. »Kakšne oči ima!« je del tiho sam pri sebi. »Tako velikih in lepih nima niti moja sestra Lucija.« Nato je pogladil z nekim svetim strahom dolge, svilnate lase devici z belega čela in ji obrnil njeno okroglo obličje tako, da jo je razsvetljevala jasna mesečina. Zopet so se odprle oči in zdelo se je, da se ji vrača zavest. Najprej je zrla začudeno, nato prestrašeno v obličje mladega vojščaka, gledala je bliščečo čelado in lesketajoče orožje in prijazne oči. Tedaj je lahno zardela in potipala okrog sebe, kakor bi iskala kopreno, da z njo zakrije svoje obličje po orijentalški šegi in navadi; čez njene bolestne ustnice se je izvil tih vzdih.

»Pogum, pogum, lepa devica!« je rekel stotnik. »V dobre roke si prišla; skrbeti hočem zate kakor za svojo sestro, ki ima tebi podobne oči. Sovražniki tvoji so zdaj uničeni.«

»Oh, in moj oče — ali je v resnici mrtev? In brat — ali so ga umorili zverinski tolovaji? Daj, da vstanem! Saj bo! Tukaj na poti poleg meharijev mora ležati oče. Oh, morebiti je še mogoča njegova rešitev! Pomagaj mi, pomagaj mi!«

Oprta na stotnikovo roko se je opotekala Tamara na kraj, kjer je ležal ranjenec v svoji krvi. Hčerkinja koprena mu je

nekoliko ustavila kri, in polagoma se mu je vračala zavest. Spoznal je svojo hčer in hotel govoriti, a je spravil le nerazumljive glasove iz svojih ust in pal precej v omotico. Marcij, ki si je na svojih vojaških pohodih pridobil nekaj znanja v ranocelstvu, je preiskal rabija in dognal, da rana ni smrtna. Namesto v goltanec, je prodrlo bodalo v ustno votlino in morebiti v korenino jezika. Bati pa se je vendar treba prevelike izgube krvi in mrzlice.

»Preskrbeli bomo tvojemu očetu najboljša zdravila, da ga le enkrat spravimo v Jeruzalem,« potolaži stotnik Tamara. »Še nocoj ga bomo prenesli v Betanijo in jutraj, če bo mogoče, v mesto.«

»In Benjamin, moj brat, kaj se je zgodilo z njim?« vpraša vzdihujoča devica.

Iskali so med mrtvci in ranjenci, pa zaman. Tudi stare dojilje niso našli nikjer. Že je hotel stotnik izreči povelje na odhod, ko se začuje iz doline glas pozavne. Spoznali so Pomponijevo trompeto in sklenili počakati njegovo četo.

»Zakasneli so se bolj, kakor sem mislil,« je rekel Marcij. »Sreča za nas, da ni bilo število roparjev večje; sicer bi prišla pomoč prepozno. Kaj hočemo storiti z ujetniki?«

»Najprej bomo dvignili ranjenca na meharija. Ti, Marcij, ga boš najrahljeje držal v svojih krepkih rokah, mi pa bomo peljali žival prav počasi in previdno. Nosilnica bi bila seveda boljša, toda kje bi jo dobili v naglici?«

»Kako skrbiš za tega juda!« je mrmral sivobradec. »Še celo za rimskega vojaka, ki slavno pade v boju, se ne briga nihče toliko. Kaj premore par čarobnih oči lepe judovske deklice! No, da mi le prepustiš kot plen poglavarjevega vranca! Predno je mogel stotnik odgovoriti na ta predlog, pridrvi Pomponij Papilio na čelu čete jezdecev. »Srečo si imel, Lucij Flav!« zakliče oddaleč komaj leto mlajšemu častniku. Daruj boginji Fortuni, prijatelj! V resnici, lepe so judovske deklice, čeprav zaničujem ves judovski narod! In kakšnega konja drži Marcij za uzdo. Pravi arabe! Tega si bom jutri ob belem dnevu ogledal in ga kupil, magari da stane 10.000 sestercev.«*)

»To se pomeni z Marcijem in drugimi, ki so se borili z roparji ter imajo pravico do plena. Devica pa biva pod mojim varstvom,« odvrne stotnik Lucij.

Pomponij dé nato: »Čas je, da odidemo dalje. Kaj hočemo storiti z ujetniki? Ne izplača se, da bi jih vlačili s seboj. Prebodite jih na mestu! Blagor jim, ker če bi jih pripeljali v Jeruzalem, bi umrli na križu.«

Izpolnili so povelje. Hitri sunek s sulico je umoril vsakega roparja. Ko pa je Marcij nastavlil ost svojega orožja na poglavarja, ki je zvezan ležal na tleh, tedaj zakliče tolovaj: »Stoj, stoj! Tvoja škoda! Ako me živega ujameš, ti je zagotovljeno visoko plačilo. Pravijo, da 20.000 sestercev velja moja glava.«

»Torej si ti zloglasni Simon Ben Gio-
ra?« zakliče Pomponij. »Toda ne, ni mo-

*) Rimski denar, vreden okrog 18 vinarjev.

goče — tak bojazljivec ne more biti mož, ki je več kakor enkrat pobil naše kohorte. Obrnite ga v stran, da razsvetli mesečina njegov obraz. Resnično, on je! Brazda v licu in vsi znaki se vjemajo. Tovariši, 20.000 sestercev je naših! Pazite dobro, da nam ne uidejo; kajti le zato se nam je ta mož izdal, ker upa na beg.«

»20.000 sestercev!« je ponovil tribun, vojaki.

»20.000 sestercev!« je ponovil tribun, »in najponosnejši konj in najlepša judinja! Lucij Flav, sreča te išče. Zdaj pa dalje! V eni uri moramo dospeti v Betanijo. Potem pa le jezdi navsezgodaj v mesto in sporoči deželnemu oskrbniku, da ga obišče jutri večer Cestij Gal. No, Gesij Flor se ne bo kdovekako veselil tega obiska; oskrbnik Judeje in poslanik iz Sirije sta se še vedno ljubila — kakor pes in mačka. Naprej!«

Po teh besedah se je postavil veseli, mladi tribun na čelo vojakov. Stotnik je jezdit zadaj poleg ranjenega rabija, zdaj poleg hčerke, in jima je izrekel tuintam tolažilno besedo. Toda Tamara ni niti enkrat odprla svojih ustnic v zahvalo; vendar je molila za Rimljana k Bogu svojih očetov, in njene hvaležne oči so govorile glasneje, kakor bi moglo govoriti ustnice.

(Dalje prihodnjic.)

V Lurd!

8. Kako bolniki ozdravljajo?

Mnogo so se trudili brezverni zdravniki in drugi poklicani in nepoklicani ljudje, da bi dokazali naraven izvor teh ozdravljenj. Največkrat se sklicujejo na takozvano sugestijo. (Zdravnik namreč skuša bolnika z živo besedo in strogo zapovedjo prepričati, da je zdrav. In to prepričanje bolnikovo tako deluje na njegovo telo, da postane res zdrav.) Ne morem tajiti, da se ne bi mogla večkrat kaka živčna bolezen, ki pa še ni zastarana, ozdraviti s pomočjo sugestije, nemogoče pa je, da bi popravila že popolnoma gnila pljuča, da bi zacelila globoke, stare rane itd. Naj si bolnik stokrat misli, da nima zlomljene noge, da ima zdrava pljuča, da nima rane: noga bo ostala zlomljena, pljuča še vedno ne bodo zdrava in rana se bo še zmerom odpirala. Vseučiliški profesor zdravilstva dr. Bertrin je v svoji knjigi o lurdskih dogodkih natančno dokazal, da sugestija ne more nikdar povzročiti takih ozdravljenj.

Bolniki ozdravijo navadno hipoma. Veliko jih ozdravi v kopalniščih. Večkrat že na smrt bolnega pripeljejo v kopalnico; brani se strežnik potopiti ga v banjo polno vode, ker se boji, da mu umre v rokah; le na njegovo izrečno željo ga položi v banjo; oblije ga od vseh strani mrzla voda, da mu zastane sapa, obraz prebledi, zapučen vzdih se izvije njegovim prsom, od njemuje udane prošnje: Jezus, Sin Davidov, usmili se me! — tedaj pretrese nekaj z veliko silo njegovo telo — in oni, ki je ravnokar umiral, stopi iz kopalnice zdrav in močen. Ne vem, če je kdo tako drzen, ki bi trdil, da je to samo sugestija.

Veliko število bolnikov ozdravi tudi pri evharistični procesiji. Do leta 1888 so se dogajala ozdravljenja izključno le v kopaljšičih, od tega leta pa tudi pri procesijah z Najsvetejšim, in sicer vsako leto več, tako da se zdaj dogodi že nad polovico ozdravljenj pri procesijah. Vsak bolnik dobi blagoslov z Najsvetejšim ter komečno zopet vsi skupno, in pri tem zadnjem blagoslovu se navadno dogajajo hipna ozdravljenja.

Nekaj posebnega glede ozdravljenja je bila procesija lurških ozdravljenj l. 1897. Že prejšnji dan je naraščalo navdušenje od ure do ure. Med silnim dežjem in viharjem vremenom se je razvila prva procesija tiho in mirno. Visoko so plapolale zastave v silnem viharju ter se ovijale drogovi, med tem pa so odmevali ob Masabielu glasni in navdušeni slavospevi in so preglasili divje šumenje viharjev; vsa društva, veliko redovnikov in na stotine duhovnikov je sledilo dolgi vrsti lurških ozdravljenj, ki so mirno in smehljaje stopali skozi silno ploho. Videti je bilo v sprevidu nekdanji jetične osebe, limfatične otroke, može in žene, nekdanje bolnike, ki preje niso bili ravno utrjeni. Vsi so bili premočeni do kože. »Velik čudež bo,« je rekel eden med njimi, »če se ne bo bolezen nikomur povrnila.« In res se ni bolezen nikomur ponovila: drugi dan ni manjkalo niti enega.

Prva procesija se ni posrečila. Zato se je vrsila drugi dan še enkrat. Bil je isti sprevid v vsej svoji krasoti in slovesnosti. Ko so se postavili ozdravljenjci na vzvišen prostor pred rožnvenško cerkvijo, tedaj je bilo videti čudovit prizor. 1500 bolnikov,

ki so deloma ležali, deloma sedeli, so tvorili na sredi dve veliki, dolgi vrsti. Na prostoru pred rožnvenško cerkvijo je naredilo ozadje 350 lurških ozdravljenj z neštevilnimi zastavami. Na tisoče gledalcev je čakalo na obeh straneh, v strahu in nepremično je stala množica v neki nepopisni vznemirjenosti, bolniki so vpirali upapolno svoje poglede k ozdravljenim. Tedaj se obrne pater Rihard k bolnikom; njegov nastop in njegova beseda je obvladala množice; pater pokaže na ozdravljenjce in reče proti bolnim: »Tu so vaši prijatelji, vaši vzori. Bili so, kakor vi, naredite tudi vi, kakor ti! Tudi oni so ležali na nosilnicah, pa so se dvignili. Kaj vas zadržuje?« In v zapovedujočem glasu zakliče: »Vzdignite se! — In tedaj so se jeli bolniki dvigati iz svojih postelj in šli k rožnvenški cerkvi.*) Izmed bolnikov, ki so hipoma vstali, je bila ena oseba jetična na zadnji stopinji, dve sta trpeli na grozni Pottovi bolezni (ki razjeda hrbtenico) itd. Bile so same bolezni, katerih s pomočjo sugestije ni mogoče ozdraviti.

Mnogo bolnikov pa ozdravi tudi doma z rabo lurške vode. (Henrik Lasér.)

Vsa ozdravljenja pa niso hipna. Pri mnogih se začne zdravljenje v kopaljšču in se dovrši pri evharistični procesiji. Mnogi ozdravijo šele potem, ko pridejo že iz Lurda domov.

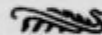
Bolezni, na katerih trpe bolniki, so najrazličnejše. Jetika, rane, rak, vnetje hrbtenice, Pottova bolezen, slepota, notranje rane, in dušne bolezni: vse to so

*) Dr. med. Boasarí: Die großen Heilungen von Lourdes, str. 389—392.

bolezni, ki se ne dajo nikdar ozdraviti s pomočjo sugestije. Primerilo se je tudi že, da je začel govoriti od rojstva gluhonemi (Avrelija Brinó, Roza Evrárd). Kako more torej prepričati zdravnik gluhone-mega, da sliši in da zna govoriti, če bolnik še smisla nima, kaj se pravi govoriti, in če ga niti ne sliši ne, ko ga prepričuje? Naj kdo razloži na kak način, če more!

Res je, da so lurški bolniki polni trdnega zaupanja, da bodo ozdraveli, a prepričanja, da so že zdravi, gotovo nimajo, ko so v resnici še bolni. V vsem svojem trdnem zaupanju so torej vendar še bolj trdno prepričani, da so zelo bolni, saj bi sicer ne prosili za ozdravljenje. Pri neki procesiji je ležal v dolgi vrsti bolnikov deček 12 let, ki pa še zmerom ni mogel hoditi; imel je vnetje kolkov, gnojilo se mu je neprenehoma in noga mu je ležala v železnem ovoju. Ko so nesli mimo njega Najsvetejše, tedaj prime z obema rokama velum in pridrži s tem duhovnika, da ne more naprej. Ko ga hočejo pregovoriti, da naj spusti, odgovori: »Ne, ne izpustim preje, dokler zdrav ne vstanem!« In res vstane čez nekaj časa pred očmi začudene množice, ki hiti za njim in ga spremlja z velikim slavljem.*) Ali je bil ta deček prepričan, da je zdrav? Bil je, pa šele potem, ko je zdrav vstal, popreje je gotovo dobro vedel, da ne more hoditi, zato pa ni izpuštil duhovnika.

*) Dr. med. Boasarí: Die großen Heilungen von Lourdes, st. 393.

Razgled po domovini.

Naš listek. Z današnjo številko »Domoljuba« smo pričeli priobčevati daljšo povest »Zadnji dnevi mesta Jeruzalema« ali »Lucij Flav«, katero je spisal Slovincem že dobro znani ljudski pisatelj Jožef Spillmann. Povest je vzeta iz časa, ko se je izvršil oni najstrašnejši dogodek, kar jih pozna zgodovina — grozno razdejanje mesta Jeruzalema, o katerem je Kristus prorokoval, da »kamen na kamenu ne bo ostal«. Pisatelj nam po strogo zgodovinskih virih opisuje ta dogodek s tako živimi barvami, da se človeku krči srce. Od strani do strani raste v bralcu zanimanje, in prepričani smo, da bodo naši naročniki komaj pričakovali številko za številko. V vsaki številki bomo, ako bo le mogoče, priobčili po eno celotno poglavje, da povest ne bo preveč prtrgana. Prosimo tudi »Domoljubove« bralce, da številke, v katerih bo priobčena ta povest, shranjujejo, kajti radi jo bodo pozneje brali še enkrat in še enkrat. — Ta povest je najboljša, kar jih je spisal slavni pisatelj Jožef Spillmann, o katerim pravi škof Keppler: »Spillmannove povesti so take, da jih ne more brati nihče brez najbogatejšega dobička za svojega duha, srce in dušo«. Zato opozarjamo naše bralce, naj jo bero pazljivo in s pridom! Naj jo bero naglas v svoji družini, naj jo posodijo sosedu, ako morebiti ni naročen na »Domoljuba«!

»Katoliška tiskarna« je obhajala minoli petek petindvajsetletnico obstoja. Slovesno bo praznovala pomenljivi dogodek ob otvoritvi nove tiskarne, ki bo pravi kras Ljubljane.

Pri občinskih volitvah v Ljubljani so bili izvoljeni liberalci. Nasprotnikov niso imeli. Le v III. razredu so nastopili socialni demokrati in dobili nad 300 glasov. S. L. S. se volitev ni udeležila.

Stajerska slovenska kmečka zveza je porazila liberalce pri občinskih volitvah na Ponikvi. Zivelci zavedni volivci!

S Koroškega. Liberalni listič »Korošec« se zadnje čase vedno bolj zaletava v »Mir«. Začel je polagoma kazati liberalne rožičke, katere je dosedaj previdno skrival. Za tem listom stojita dr. Müller in dr. Oblak. — Dne 3. majnika bo shod Podljubelom. Poročata državni poslanec dr. Krek in g. urednik Smodej iz Celovca. — V Vernbergu so bile razveljavljene občinske volitve v vseh treh razredih. Veselje med Slovenci je nepopisno, ker je upati, da zmaga pri novih volitvah.

Telovadni odsek krščansko-socialne zveze priredi javno telovadbo v nedeljo, 3. t. m., v veliki dvorani hotela »Union«. Pri telovadbi svira vojaška godba. Zvečer ob 8. uri bo komerz, pri katerem sodelujejo pevski zbor »Zveze«, pevsko društvo »Ljubljana« ter vojaška godba. Vstopnina h komerzu 40 vin. — Javne telovadbe se udeležijo tudi razni odseki z dežele.

Tatovi na delu. Pretečeni teden se je skrila neznan tat v peči knezoškofijske pisarne v Ljubljani. Prebil je s sekuro in dletom peč ter zlezal skozi odprtino v pisarno g. kancelarja in odtod v druge pisarniške prostore. Pretak-

nil je vse omare ter odnesel nad tisoč kron denarja. Vinarjev in krajcarjev se ni dotaknil. Ko je to »delo« dovršil, privezal je dolgo vrv okrog mize, ki stoji pri oknu in se spustil na tla skozi okno v Medarsko ulico. Da je bil tat liberalce, se razvidi odtod, ker je pustil v pisarni eno številko »Slovenskega Naroda« z dne 18. aprila. — Isti dan je v frančiškanski cerkvi v kapelici »praškega Jezuščka« pokradel nekdo za najmanj 200 kron srebrnine in zlatnine, in sicer: 10 srebrnih in 2 pozlačeni broži, 15 prstanov, 4 zlate brože, nekaj zlatih in več srebrnih verižic. — V zadnjem času se je izvršilo mnogo tatvin po mestu, a skoro nobenega izmed uzmovičev ni zasledila ljubljanska policija. Neobhodno potrebno je pomnožiti število čuvajev, ki bodo malo bolj pazili na razne sumljive osebe, ki najraje pohajkujejo po župniščih in neprestano nadlegujejo gospode.

Ogenj na I. državni gimnaziji v Ljubljani. Dva strela z Gradu sta naznanila 23. t. m. ogenj na gimnaziji. Vnela se je bila vspenjača za drva in premog, ki vodi iz kleti do vrha. Bila je vsa uničena. Škode se je napravilo okrog 3500 kron. Ognjegasno društvo je ustavilo ogenj. Dijaki so imeli nekaj dni počitnice.

Iz deželnega šolskega sveta. V četrtek je bila prva seja, katere sta se udeležila zastopnika S. L. S., dr. Šusteršič in dr. Lampe, katera je prijazno pozdravil predsednik baron Schwarz. — Za nadučitelja v Dobropoljah je bil imenovan državni in deželni poslanec Fran

Jaklič. Nadomestoval ga bo kot nadučitelj g. Strukelj. Začasno vodstvo II. mestne šole v Ljubljani se je podelilo g. Jegliču. Liberalni kandidat znani Luka Jelenc je zopet pogorel. — Službenim potom je bil prestavljen z Jesenic v Svibno eden najhujših liberalnih kričarjev, ki je poseben ljubljenec »Slovenskega Naroda«, učitelj rabinc. Ukori sta dobila jese-niška učitelja Mih. Salberger in Jožef Zihler. Postojnski šolski nadzornik g. Tuma dobi naslov ravnatelja na predlog g. dr. Lampeta.

Imenovanje. Državni poslanec g. Franc Povše je imenovan za člana osrednjega konje-rejskega sveta za prihodnjih šest let.

Stajerski liberalni učitelji so imeli na velikononočni ponedeljek v Celju veliko zborovanje, na katerem so ustanovili tudi nasproti naši »Slovenski krščansko-socialni zvezi« svojo narodno-socialno zvezo. Izpustili so torej naziv krščanski. Koliko bo njihova narodnost v tej zvezi vredna, o tem pri liberalnih učiteljih, ki trepetajo pred vsakim nemškim glavarjem, sploh ni govora. Narodno-socialna zveza bo narodna in v toliko, v kolikor bodo pripustili vladni organi.

Stajerske liberalne posojilnice dajo poleg znanega agitatorja za Narodno stranko, Miloša Stiblerja, vzgojevati za zadružnega učite-lja v Darmstadtu tudi absolviranega jurista Meža, ki je urednik prostozidarske »Svobodne misli« in je tudi odpadel od katoliške vere. Vkljub vsemu temu še nekatere stajerske in vse koroške posojilnice vztrajno podpirajo liberalizem. Ne razumemo, kako je to mo-goce.

Nov goriški občinski volivni red. Dne 5. marca leta 1907. je sklenil deželni zbor goriški nov občinski volivni red. Z najvišjo odločbo z dne 30. marca l. l. pa je cesar potrdil omenje-ni zakonski načrt. Ta novi občinski volivni red je važen radi tega, ker onemogočuje obstruk-cijo v občinskem zastopstvu, ki bi preprečila izvolitev župana.

Blagoslovljenje zastave »S. k. izobraže-valnega društva« v Mekinjah se vrši 28. maj-nika, na Vnebohod, mesto 14. junija, kakor se je nameravalo prvotno. Vsa društva prosimo, naj se na to prireditev, ki se vrši v proslavo vladarjevega in papeževega jubileja kakor mogoče sijajno, že zdaj ozirajo na to slavnost in jih vabimo, naj se udeležijo slavlja. S. K. S. Z. se udeleži blagoslovljenja z zastavo.

Poročilo o stanju letine. Po poročilu po-ljedelskega ministrstva z dne 17. t. m. posna-memo sledeče glede letine in vremena do sre-de aprila t. l.: Po dolgi in lepi jeseni leta 1907., ki pa je bila presuha, sledila je normalna in prav mehka zima, brez velikega snega. Vsled jednakomernega pomrznjenja pa polja niso tr-pela in so ozimne prav dobro prebile letošnje zimo, istotako tudi deteljišča in travniki. Stan-je ozimne je torej prav dobro, na nekaterih krajih celo izvrstno in je upanje na dobro leti-no upravičeno. V obče je rž bolje prezimila kot pšenica, lepo kaže ječmen; deteljišča in travniki so lepo ozeleneli in obetajo obilne košnje. Poljske miši so tu in tam napravile nekaj škode, ki pa v obče ne odločuje povolj-nega stanja. Zgodnja pomladanska dela so se dobro izvršila, le neugodno vreme koncem marca in začetkom aprila je nepovoljno upli-valo, vendar pa se je oves in ječmen ob ugod-nem času meseca dobro obsejal. Radi slabega, deževnega vremena pretrgal se je na-sad krompirja. V Istriji so pričeli že saditi turšico, fižol itd. ter tudi melone. Zelo ugodno je prezimilo tudi sadno drevje, posebno jabol-ka, pa tudi hruške. Trta kaže v obče prav dobro, na Kranjskem pa stara trta slabo, nova trta pa prav dobro.

Kranjski gostilničarji na Dunaju. Na Dunaj se je pripeljalo 25 kranjskih restavraterjev in gostilničarjev, da se pouče o tujskem prometu

na Dunaju. Pretekli petek jih je zasljal mi-nister Gessmann.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Župnija St. Jošt nad Vrhniko je podeljena č. g. Josipu Nagode, kaplanu na Trebelnem. — Kanonično umeščeni so bili: na župnijo Dobrova č. g. Jos Plantarič, dozda župnik v St. Lambertu; č. g. Jožef Laznik na župnijo Slavina; č. g. Janez Čebašek na župnijo Pol-hov Gradec; č. g. Janez Müller na župnijo Polje pri Ljubljani.

Spremembe v tržaški škofiji. S 1. aprilom je bila ustanovljena šesta tržaška župnija sv. Vincenca, ki bo imela župnika in tri duhovne pomočnike. Od Nov. sv. Antona odpadeta dva duhovna pomočnika, eden pa od jezuitske župnije. — Za upravitelja nove župnije je ime-novan č. g. Rudolf Valensitz. — Č. g. Benko-vič Jožef se je odpovedal župniji Gročana in pojde za župnega upravitelja v Golac. Č. g. Ivan Theuerschuh bo excurrendo oskrboval gročansko župnijo. — Č. g. Markič Matej, župnik na Golcu, gre v pokoj in se naseli v Škocjanu. Č. g. Stefan Bassa, dosedaj kaplan v Piranu, gre za ekspozita na Brdo pri Topo-lovacu. Umrli je dne 5. aprila v Trstu č. g. Just Coronini, bivši benediktinec, kaplan na Brdu. Č. g. Ivan Vranjac gre v Dago za eks-pozita. Č. g. Jurij Paropat, dosedaj kaplan pri jezuitih v Trstu, je imenovan za župnega upravitelja v Verteneglu.

Okrajni cestni odbori. V okrajni cestni odbor litijski je imenoval deželni odbor za svoja zastopnika gg.: Leopold Hostnik, župan v Šmartnem pri Litiji, in Marko Drnovšek, župan na Savi. — V okrajni cestni odbor krški gg.: dr. Janko Hočevar, državni poslanec v Krškem, in Franc Šiška, župan na Raki. — V okrajni cestni odbor radeški gg.: Jakob Rižnar, trški predstojnik v Radečah, in Ivan Simončič, posestnik v Hotemežu. — V okrajni cestni odbor senožeški gg.: Jakob Turk, posestnik v Hrenovciah, in Ivan Jelen, posestnik v Senožečah.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Ljubljana. Deželni od-bor kranjski je imenoval v odbor društva za mladinsko skrb dr. Evg. Lampeta kot svojega zastopnika.

Učni kmečki tečaj. Deželni odbor je skle-nil, da po gosp. grafu Barbotu uredi razmere pri mlekarjem tečaju na Vrhniki in odslej sam vodi kmetijsko-poučne tečaje ter stopi v to svrhu v dogovor s korporacijami, ki pridejo v tem oziru v vpoštev.

Za časnega ravnatelja v goriški bogo-slovnici je imenovan profesor č. g. dr. Jakob Brumat.

Nagle in neprevidene smrti je v Čepovanu na Goriškem umrl 80-letni mož, po domače Arnest. Zadela ga je kap. Pri zadnjih državnih in deželnih volitvah je šel proti S. L. S. z iz-rekom, da »mu far nič ne dá in da ž njim nič nima«. Bog bodi milostljiv njegovi duši!

Sijajno zadoščenje poslancu Gostinčarju. Gotovo je še vsem v spominu izid tožbe, ki jo je vložil državni poslanec Josip Gostinčar proti občinskemu tajniku Juliju Novaku v Idriji radi žaljenja časti. Julij Novak je namreč dne 28. aprila 1907. na javnem shodu Josipu Gostinčarju očital, da je takrat, ko sta imela Gostinčar in dr. Krek ključne blagajne slov. stav-binskega delavskega društva v rokah, zmanj-kalo iz blagajne 3000 gld. Na tožbo državne-ga poslanca Gostinčarja je c. kr. okrajno so-dišče v Idriji — sodil je adjunkt Potočnik — Julija Novaka obtožbe oprostilo, ter je tudi deželno sodišče v Ljubljani to oprostilno raz-sodbo potrdilo. Takoj takrat smo pribili, da za tako razsodbo niso bili merodaini stvarnopravni razlogi. To mnenje je sedaj potrdilo vrhovno in kasacijsko sodišče. Z rozsodbo od 24. sušca 1908. je namreč spoznalo za pravo, da je c.

kr. okrajno sodišče v Idriji kakor tudi c. kr. deželno sodišče kot vzklčno sodišče v Ljubljani s svojo sodbo, s katero je Julija Novaka obtožbe oprostilo, kršilo postavlo. — To je pač najsičajnejše zadoščenje državnemu poslancu Gostinčarju! »Narod« vpije: »Če bi bili zlobni, bi baš sedaj prišli na dan z materijalom, ki bi zadostoval, da bi Gostinčarja uničili.« Taka pisava je navadna liberalna lumparija. Le na dan z vsem, s čimur grozite, da se bo spozna-lo, da ste navadni obrekovalci! Tudi o po-slancu Bartolu so liberalci govorili o odkritjih, a rodili so figo. Toliko je vredna tudi zgoraj cmenjena najnovejša »Narodova« grožnja. Tako se razkrinkava liberalna politika, ki vse-buje samo podla lažnjiva sumničjenja. Če bo »Narod« še kaj govoril, bodo naši somišljeniki obračunali s takimi dopisuni tako, kakor za-služijo taki časnikarski lopovi! Poslancu Gos-tinčarju pa iskreno častitamo na dobljenem sijajnem zadoščenju.

Električna cestna železnica usmrtila dečka. Prehitra vožnja cestne železnice na Dunajski cesti je v sredo, 22. t. m., zahtevala človeško žrtev. Kljub prehitri vožnji cestna železnica ni doslej imela zadostnih varnostnih naprav, tako da je učenec kovaškega mojstra g. Demšarja, 12 in pol letni Ciril Barič, doma iz okolice Dutovlj na Krasu, ko je stopil iz Fröhlichove veže, bil od tik pri trotoarju voze-čega voza električne železnice pobit na tla in ker voz ni imel nikake varnostne mreže, je deček prišel popolnoma pod voz. Voz je ubo-gega dečka tako zmečkal, da so dečku gleda-la vun čreva in da je bil potisnjen do zadnjih koles. Voz so morali dvigniti z dvigali, da so mrtvega zmečkanega dečka spravili izpod vo-za. Nesreče je kriva skrajna brezbržnost za varnost ob divjanju električne železnice po mestu. Ciril Barič je bil sirota in ga je imel kovaški mojster Demšar v časni oskrbi.

Procesija na Sveto Goro. »Slovensko katoliško delavsko društvo« v Gorici, žensko društvo »Skalnica« in druga društva priredijo tudi letos tretjo nedeljo po Veliki noči procesijo na Sveto Goro. Tudi letos bodo za delav-sko ljudstvo duhovne vaje in sicer tridnev-nica, ki se bo obhajala v cerkvi sv. Ignacija v četrtek, petek in soboto pred tretjo nedeljo po Veliki noči. To dajemo na znanje bratskim društvom in Marijinim bratovščinam po de-želi, ki se mislijo udeležiti teh delavskih slo-vesnosti.

S Štajerskega. Na velikonočni ponedeljek je sklicala »Slovenska kmečka zveza« na mnogih krajih zaupne shode, na katerih so zbrani zaupniki v imenu svojih somišljenikov odločno protestirali proti trgovinski pogodbi s Srbijo in sploh proti vsaki pogodbi, ki bi bila v kvar kmečkemu ljudstvu. Vse se je podra-žilo. Sladkor in sploh predmeti, ki jih mora naše ljudstvo kupovati, so se podražili. Živi-noreja pa, vsled silnega uvoza iz Srbije, ne daje tistih dohodkov, ki jih pričakujemo od nje in tako se kmečki stan nagiba v popoln propad. Na zaupnih shodih zbrani zaupniki torej kličejo svojim poslancem: Proč s tako in vsako postavlo, ki bi škodovala kmečkemu ljudstvu!

Katoliško ljudstvo vstaja. V Briksenu na Tirolskem se je zbralo velikonočni ponedeljek nad 20.000 katoliških Tirolcev na velikanskem shodu, da izrazijo svoje ogorčenje proti profes-sorju Wahrmundu, ki je grdo napadel katoli-ško vero ter sramotil Boga, Mater božjo in sv. zakramente. Navzoč je bil škof Alten-wiesel in vsi krščansko-socialni deželni in državnih poslanci. Poslanec Schraffl je zahteval zaščito za katoliško vero v Avstriji, ker je se-daj katoliška vera popolnoma izpostavljena napadom. Resolucije shoda odločno zahtevajo da se Wahrmunnda odstrani, takojšnje sklicanje deželnega zbora in da ima papežev poslanik

pravico protestirati, kadar se žali katoliško vero, cerkev ali sv. očeta. Zborovalci so protestirali proti umešavanju cerkvi sovražnih krogov. Po zborovanju je množica priredila škofu slavnostni sprevid. — Takega shoda še ne pomnijo na Tirolskem. — Velikonočni ponedeljek pa so se zgornještajerski kmetje zbrali v Gradcu k zborovanju. Bilo jih je nad 6000 samih mož, ki so istotako obsodili napade, katere širijo liberalci in socialni demokrati proti veri in duhovščini. Na te glasne proteste se bo morala ozirati tudi vlada in malo bolj na prste stopiti predrznim liberalnim bogokletnežem.

P. Tomaž Lempl S. J. †. V št. Andražu na Koroškem je na velikonočni ponedeljek, dne 20. aprila t. l. ob pol 7. uri zvečer umrl č. g. P. Lempl, rojen v Smartinu pri Šaleku (Velenje). Rajni je služil 1 leto kot prvi kaplan pri Sv. Magdaleni v Mariboru, potem pa eno leto kot začasni učitelj verouka na mariborski gimnaziji, odkoder je po svojem poklicu šel v družbo Jezusovo. V ljubljanskem jezuitskem samostanu je preživel več let. V družbi z rajnim veleč. g. o. Doljakom je na raznih župnijah opravljal z velikim uspehom svete misijone. Ljudje so ga navadno zaznamovali kot »tihega« misijonarja, ki je bil globokega duha, a vedno slabotnih prs in je tudi za sušico sklenil svoje bogoljubno življenje, vdan v božjo sveto voljo ter previden s svetimi zakramenti za umirajoče. Naj v miru počiva ter moli za mili slovenski narod, ki ga je vedno iskreno ljubil!

Glasilo kranjskih liberalcev. »Slovenski Narod«, se jezi, da vabi »Slovenska krščansko-socialna zveza« za Štajersko svoje člane, naj prirejajo letos jubilejne slavnosti na čast Materi božji. Tako daleč je že torej prišel štajerski liberalni dopisnik »Slovensk. Naroda«, da ga že Marijino ime razburja! Mora že imeti strašno slabo vest.

Molitvenik g. žup. Franca Finžgarja v novih posebno krasnih vezavah primernih za darila našemu ženstvu. Te nove originalne vezave so jako lične in pripravne in ni bolj primerne darila za naše ženstvo, kakor Finžgarjev molitvenik v taki vezbi. — Poleg molitvenika so predeli za shranjevanje denarja in papirjev; vse skupaj je zaprto s posebno zaklopnico, na kateri je pritrjena zapon in fina verižica, da se nosi molitvenik čez roko. — Ker je vezava zares lepa in priročna, ter popolnoma izvirno domače delo, je postavno varovana in zaščiten, ter ni dovoljeno ponarejanje. — V tej vezavi dobi se dosedaj samo znani molitvenik gosp. župnika Franca Finžgarja »Bogu, kar je božjega«, kateri je edini vsled svoje krasne in izvanredno priročne oblike za tako fine vezave primeren; toda ne samo po zunanji obliki, temveč tudi po izbrani vsebini se je ta molitvenik zelo priljubil, in je edini, ki popolnoma zadošča modernim zahtevam, ter se da lahko v roke tako priprostim, kakor tudi najizobraženejšim krogom. Molitvenik ima tudi prazen prostor za vpisanje spomenice. Nova vezava se dobi po dveh raznih cenah, pri katerih odločuje kakovost porabljenega usnja in sicer:

najfinejše usnje v dveh barvah (imitacija krokodilove kože) z listnico, verižico itd. 5 80 K. fino šagreno usnje sicer isto 4 krone 60 vin. — Kakor znano, se dobi isti molitvenik tudi v priprostitih vezavah brez verižic in zaklopnic, namreč: 1. Vezava z upogljivimi platnicami za gospode: fino umetno usnje z rdečo obrezo 1 K; šagreno usnje z zlato obrezo 2 K 20 vin.; najfinejša teletnina z zlato obrezo 3 K. 2. Vezava s fino vatiranimi platnicami za ženske: fina umetna teletnina z zlato obrezo 1 K 90 vin.; šagreno usnje z zlato obrezo 2 K 20 vin.; najfinejša teletnina z zlato obrezo 3 K. Naroča se v Katol. Bukvarni v Ljubljani.

Sv. Lucija na Tolminskem. Letos smo se pa z zimo res zaračunali, posebno na Tolminskem. Kajti dobili smo sneg na velikonočni praznik. Pa vsega tega so krivi le Bohinjci, ki so ga pustili skozi predor. Več ga je padlo sedaj kakor skozi celo zimo. Sedaj ga je padlo 15 cm. Napravil je precejšnjo škodo na polju. Polomil je rž, ki je bila že v klasu. Sadno drevje je že precej obzelenelo; breskve, slive, češnje, so že v cvetu. Velike škode sicer ne bode, ako ne bo sledil hud mrz. Največ bode trpela živina, ki bi bila že ta teden šla v planine. Kajti za krmo je veliko pomanjkanje tudi pri nas, kakor povsod.

»Zadružna zveza« je imela pretekli teden občni zbor, ki je bil jako dobro obiskan. Na občnem zboru je bil navzoč deželni predsednik baron Schwarz, deželni glavar Šuklje, ki je v lepem govoru pozdravil zborovalce, državni poslanci dr. Korošec in Pišek s Štajerske, s Kranjskega pa Gostinčar, Demšar, dr. Krek in deželni odbornik dr. Lampe. Shod je otvoril predsednik dr. Krek, ki je povdarjal lep napredek zadružništva slovenskega. Pozdravljal je navzoče udeležnike, ki so prihiti s Štajerske, Koroške, Primorske in Dalmacije. Načelstveni ravnatelj dr. Pegan je poročal o razvoju zadružništva. Poroča, da ima »Zveza« blizu 500 članic. Vseh članov štejejo posojilnice 53.069, gospodarske zadruge 13.988, mlekarke pa 4833. Prometa je imela »Zveza« lansko leto 52 milijonov 657.673 K 34 vin. Čisti dobiček je znašal 10.000 K, ki se je pripisal rezervnemu ni likvidacijskemu zakladu. — Iz načelstva je izstopilo osem odbornikov. Mesto njih so se izvolili sledeči gg.: Jaroslav Vrsalovič, veleposesnik in župan v Selcih na Braču, Dalmacija; Hanibal Škerl, Trst; dr. Alfirevič; dr. Benkovič; dež. poslanec Mandelj; državni poslanci Demšar, Grafenauer in dr. Korošec; v nadzorstvo pa Valentin Zabret; dr. Fran Dolšak; dr. Anton Janežič; Ivan Hladnik; Ivan Lavrenčič; dr. Lovro Pogačnik; Matija Rant in Konrad Tekster. — Dr. Krek želi, naj se potom »Čebelice« uvedejo »šparovčiki«. Že zdaj je nekaj strojnih zadrug. Podpirati in pospeševati pa moramo na vso moč živinorejske in pašniške zadruge. Mi moramo dvigniti vrednost naših pašnikov. S tega sveta dobimo milijone. Tega pa ni mogoče drugače, kakor po zadružništvu. Izporočiti moram še, da pridejo k nam proučevat zadružništvo letos Rusini. Nadalje predlaga: 1. Zadružni tečaji naj se prirede po posameznih okrajih tudi za odbornike in za nadzornike. 2. Zadružnemu načelništvu se naroča, da skliče vsako leto zadružno akademijo. Vsa pereča vprašanja se ne morejo obravnavati na občnem zboru. Te akademije naj bi bile v Istri, Dalmaciji, na Štajerskem, Koroškem in na Kranjskem. 3. Želi, naj bi se pridružile zadružnemu delu tudi ženske. — V debato so posegali udeležniki iz najrazličnejših krajev.

Umrla je belo nedeljo v Cerkljah pri Krškem Neža Zevnik roj. Kranjc, mati g. kaplana Zevnika.

+ **Umrl je** v soboto v tukajšnjem Leonišču č. g. Josip Bizjak, kapelan v Planini pri Rakeku. Rojen leta 1883 na Breznici je bil pokojnik v mašnika posvečen preteklo leto in nameščen kot kapelan v Planini, katero službo je pa opravljal le nekaj mesecev. Truplo so prepeljali danes na Breznico, kjer bo jutri, v torek, ob 10. uri dopoldne pogreb.

Gorenjske novice.

Iz ljubljanske okolice.

+ **Volitev.** Na Ježici je bila 23. aprila volitev župana in svetovalcev. Za župana je bil v tretje izvoljen Anton Vilfan, gostilničar na Ježici; svetovalci so: Vinko Ahlin, Josip Skerlep, Franc Sitar, Franc Plevnik, Mihael Dimnik in Anton Lenče.

+ **Iz odborove seje »Kmečke zveze v ljubljanski okolici,« dne 21. aprila t. l.** Poslanec S. L. S. se naproša, da postane okr. cesta na Ig deželna cesta. Glede okrajne ceste iz tovarne v Vevčah do Zaloga se izraža želja, da se ta cesta popravi. Cesta, za katero je obvezana skrbeti papirnica v Vevčah, je v tako slabem stanu, da je v nekoliko deževnem vremenu nemogoče voziti po njej s tovornimi vozovi. »Kmečka zveza« protestira proti postopanju ljubljanskih policijskih organov, ki izlivajo na mitnicah kmetičam mleko, ki ga dostikrat niti ne preizkusijo. Ako mleko nima dovolj maščobe, ga policija nima pravico izliti, ker ni ponarejeno in ga kmet še zmiraj lahko porabi, če za drugo ne, pa za krmljenje živine. Magistrat ima pač pravico, da za brani uvažanje slabšega mleka v mesto, a istega ne sme uničevati. Slabo mleko naj se zapečati in naj se ga pošlje v kemično preizkuševališče c. kr. kmetijske družbe, kjer naj se preišče, če je mleko neužitno, na stroške kmetov, če je pa mleko užitno, pa na stroške magistrata. Seveda mora magistrat v zadnjem slučaju tudi kmetu povrniti škodo. Če je mleko slabo, naj se kmet kaznuje, a ne na izjavo kakega neukega policaja. Poslanec S. L. S. se prosi, da ukrenejo glede tega vse potrebno.

Mlekarska šola na Vrhniki. Mlekarsko šolo na Vrhniki so obiskali 21. t. m. prevzvišeni gospod knez in škof dr. Anton Bonaventura Jeglič v spremstvu gosp. generalnega vikarja Flisa ter vrhniškega dekana in obeh kaplanov. Pregledali so vse prostore v mlekarni ter mlekarsko šolo. Pozdravilo jih je 20 belo oblečenih učencev. Škof so prav prijazno izpraševali učence ter so dali učencem veliko poguma za to potrebni in koristni zavod. Veseli so bili, ko so čuli, da se tukaj poučuje ne le Kranjsko ampak tudi za Primorsko in Štajersko ter Koroško ter so želeli prav mnogo vspeha, ker bode to v prospeh kmetijstva vseh dežel.

g Sostro pri Ljubljani. Velikonočni ponedeljek je bil sicer snežen in oblačen, a za naše društveno življenje prelep in jasen praznik. Pri velikonočni veselici »Katol. slov. izobraževalnega društva« so naša lica žarela od veselja in nekateri gledavci so od smeha pritrkavali ob kolena. Naši igralci zlasti »Gašper iz Podmolnika« znajo izborno in neprisljano zabavati vsakogar, ki jih vidi. Pevci so to pot pokazali, da se ne štrajšijo tudi težkih skladb. Imajo pač marljivega in spretnega pevovodjo in veselje do lepega petja. Razuzdane ponočne fantovske popevke pri nas izumirajo bolj in bolj. Čvrsto kakor mlaj, ki smo ga postavili veliko soboto pred gledališkim prostorom stojimo in bomo stali za izobrazbo in omiko društva in našega ljudstva. V Sostrem se dela dan, v Sostrem žari . . .

Iz št. Vida nad Ljubljano. Neprijetno nalogo imamo, pečati se zopet z neznanostjo osebno nadučitelja Žirovnika. Mož je doživel v zadnjem pol letu toliko bridkosti vsled njegovega »delovanja«, da se nam je res že smilil. Krajni

šolski svet mu je izrekel nezaupnico, isto je storil občinski zastop, pred sodiščem je pogorel, ker je mladenič v šoli zdičeral s »čuki«. (O tej zadnji aferi šolske oblasti še niso govorile besede.) Vse to se je nakopičilo na ponosno njegovo glavo, ki sili vedno naprej in naprej na polju plodonosnega delovanja v blagor naroda. Brez miru okrog divja in dela in dela, da se vse kadi — v žepu pa se mu nabirajo nezaupnice zastopnikov poštenega šentviškega ljudstva, ki noče in ne more umeti, da je njegovo »delovanje« plodonosno, vzvišeno, nesebično, požrtvovalno, plemenito itd. Zda si je izmislil v svoji glavi, da bi bilo prijetno v Št. Vidu, če bi se igral »Sokole«. Povabil je pretkelo nedeljo v Št. Vid uradnika deželnega odbora, znanega brata »Sokola« Drenika in začelo se je sokolovanje. Kje dobiti »Sokole«? Prvo vprašanje. Hitro rešeno. Poličarji, učitelj Lenarčič, zdravnik, brivski pomočnik. Je že armada, med katero se posebno odlikuje eden izmed obeh Poličarjev, ki je pred nedavnim časom presedel v Ljubljani par dni v »špelt-kamri« vsled svoje olikanosti nasproti šentviškemu telovadnemu odseku. Ta naj bo načelnik. Izvrstno! Velja! In zgodilo se je. Kje dobiti prostor? Drugo vprašanje. Prav tako hitro rešeno. Kar v gostilni. Saj nam ni za telovadbo. Mi telovadimo lahko kar pri mizah. Samo da nagajamo »čukom«. Kaj bradlja in drog; skačemo lahko tudi v sobi. Mi bomo telovadili z jeziki. Načelnik poveljuje! Pozor! Naj govori brivec. Kuštrav fant začne čvekati o nekih smeteh, ki bodo ostale kaplanu. Opozarjamo šentviške može in mladeniče, ki prihajajo v brivnico, na tega privandranca, ki se drzne poštene šentviške mladeniče imenovati smeti. V znamenju smeti so torej ustanovili v Št. Vidu »Sokola«. In Žirovnik je srečen, ves srecen. Saj ima za seboj armado, od katere se mu ni bati, da bi dobil nezaupnico. Mi šentviški mladeniči pa bomo skrbeli, da bo ta armada stala vedno v svetli luči pred šentviškim ljudstvom in da bo tudi njih telovadba z jeziki tako prikrajšana, kot je bil Žirovniku njegov jezik pred sodnijo, kjer se je izreкло, da so imeli naši mladeniči prav, da so protestirali proti učitelju, ki mesto da bi mladino podučeval, zmerjal isto s — »čuki«, na kar opozarjamo zlasti naše starše, da tudi oni na merodajnem mestu store korake glede te afe, ki se je odigrala nedavno pred okrajnim sodiščem v Ljubljani.

Stepanja vas. Teško čakamo šmarnic. Presele se bodo letos od stranskega oltarja k velikemu. G. Jebačin iz Ljubljane nam dela nalašč za šmarnice novo Marijino podobo za veliki oltar. Dekleta se pa že kosamo, kako bi okusno okrasile »nove šmarnice«.

Tomačevo. Pred nekaterimi meseci smo se Tomačevci hoteli nekaj postavljati s cerkvijo. Obetali smo, da bo dobila nov okras, namreč stranske oltarje. Kar smo težko pričakovali, stoji sedaj že v cerkvi. Stranska oltarja sta narejena. Cvetni teden ju je začel postavljati g. Veturac iz Šiške. Nastavke je pa naredil g. Pengov iz Ljubljane. Le tega bomo še težko čakali, da bi bila posvečena. Menda bodo prišli škof ju posvetiti na praznik svete

Bohinjske novice.

g Pirčevo predavanje. Zadnji dopisnik »Domoljubov« je potegnil naročnike s tem, da je pisal o Pirčevem shodu. Njega je pa potegnili ravnatelj Gustav Pirc s tem, ko je dal vabiti na shod v »Kmetovalcu« in še po posebnih listkih. — Shoda ni bilo. Vzrok, brzojavka, ki je nemudoma klicala v Ljubljano. — Ali ni bil strah pred večjim snegom — edini vzrok? — Naj bo kar hoče, toliko je, da so kmetje nevoljni odšli, kar ni bilo napovedane-

ga shoda. Vprašamo pa le, ali sme biti shod za vse brez izjeme, če se tudi ne naznani glavarstvu?

g Lipa sredi vasi zopet stoji. Če ne stara, ki je šla v »penzion« pa mlada, lepovzrasla. Postavila jo je podobčina Srednja vas — v spomin 60 letnice presvitelega cesarja.

g V škriplih. V torek je šel v Radovljico na odgovor oni prijatelj sena, pred katerim smo zadnjič svarili.

g Predavanje je imel 22. aprila v izobraževalnem društvu »Savica« g. bistriški župnik Ivan Piber. Jako temeljito in poljudno je razlagal udeležencem o zemljiški odvezi s posebnim oziranjem na Bohinj in o velikih pogreških ter posledicah, ki jih je imela trnoglavost nekaterih. Nato je povedal o popravah in napravah, ki se bodo vršile na Velem polju in obližnjih planinah češniške podobčine, ter v obilni podpori, ki jo bo dala vlada. Opozarjal je vse, naj vsi kot en mož delajo nato, da bodo edini — in složni šli na delo. Hvala mu lepa!

g Igra. Mladeniči prirede v nedeljo dne 3. maja igro »Pri grajski kapeli«. Godi se v 16. stoletju. Zelo je lepa. Na koncu pridenejo še šaljivi prizor »Kmet in fotograf«. — Prijatelji društva, dobro došli!

Iz kamniškega okraja.

g Hrabri vitez Don Kišot v svinjaku v Črnem grabnu. Ne le španska dežela je ponosna na svojega hrabrega viteza Don Kišota, ker tudi Kranjska ima enako pogumnega in hrabrega viteza Don Kišota tam dol pod sv. Valentinom v Črnem grabnu. Ta Črni graben je že od starih časov slovel po svojih vitezhih, že stari Rimljani so se vojskovali po svojih trdnjavah po Črnem grabnu, kar nam dokazujejo stari rimski spomeniki na Trojanah. Zelo pogumni in hrabri so morali biti nekdanji prebivalci Črnega grabna, ko so ob francoskih vojskah francoske generale napadali, jih klali in jim vojaške blagajne oropali, kar ima ljudstvo še vedno v dobrem spominu. Znano je pa tudi o glasovitih rokovnjačih, kako hrabro in pogumno so po Črnem grabnu gospodarili in ropali. Zato se pa tudi ne moremo čuditi, da se še danes najde pogumen in hraber vitez, v čigar žilah teče še vitežka kri starih Rimljanov in hrabrih rokovnjačev. — Ta hrabri vitez v Črnem grabnu je Don Kišot žalostne postave, oborožen s težkim in ostrim mečem, z dolgo sulico in širokim škitom jaha dan na dan svojega iskrega Rosinante po Črnem grabnu in išče klerikalnega zmaja, da bi mu zadal smrtni udarec in mu posekal vse glave, da bi tekla njegova črna kri v potokih po Črnem grabnu, kakor se spodobi hrabremu vitezu Don Kišotu. Tako utrujen od svojih hrabrih činov čez dan, se na večer vrača k svoji ljubeznjivi Dulcineji, da ji pripoveduje o svojem zmagoslavju, da preime od sladkih ust svoje Dulcineje zaslužno pohvalo ter se zopet poda na pot svojega zmagoslavja. Večkrat je že mislil, da doseže svoj namen, da zasači klerikalnega zmaja v njegovem brlogu ter mu zasači svojo sulico v njegovo strupeno srce in mu izpusti njegovo črno kri, pa do sedaj se mu ta želja še vedno ni hotela uresničiti. Ko pa pred malo časom prijaha hrabri vitez Don Kišot visoko gori na svojem Rosinantu na večer zopet k svoji Dulcineji, zasači klerikalnega zmaja v njegovem brlogu, prav enak svinskemu hruljenju. Hrabri vitez Don Kišot je bil v celi svoji pogumni duši prepričan, da je sedaj našel klerikalnega zmaja. Zato se Don Kišot, hraber, pogumen in oborožen, kakor je bil, naglo poda v vsem ognju svoje hrabrosti proti malemu lesenemu poslopju, da bi klerikalnemu zmaju vse glave

posekal, da bi videl teči črno kri. Urno odpre vrata, skoči noter ter ves začuden zagleda pred seboj svojo Dulcinejo. Naglo jo vpraša, kaj tukač dela. Zvesta Dulcineja se mu v svoji sramežljivosti sladko nasmeje ter mu odgovori: Glej, hrabri vitez, tukaj v svinjaku sem pri svoji breji svinji ter jo stražim, ker pričakujem, da bo nocoj to noč mlade prašičke imela. Začuden in ves ogorčen vitez Don Kišot, da zopet ni našel iskanega klerikalnega zmaja, se kot hraber vitez v svoji vitežki uljudnosti usede v prijetno parfimiranem svinjaku k svoji zvesti Dulcineji ter ji pomaga svinjo stražiti. Toda ko hrabri vitez sedi v svinjaku zaljubljen v svojo zvesto Dulcinejo ter hlastno požira njene sladke besede, pride nek nagajivec mimo svinjaka in zasliši hrabrega viteza v pogovoru z njegovo Dulcinejo, zapre naglo od zunaj vrata svinjaka in vitez Don Kišot je neprostovoljno zaprt v prijetno parfimiranem svinjaku pri svoji zvesti Dulcineji. Vitez Don K. bi se bil že rad oprostil svojega neprijetno duhtečega zapora, toda vrata so od zunaj zaprta in vitez jih od znotraj ne more odpreti, zato trka in kliče, da bi mu prišel kdo vrata odpret. Toda ura je že pozna ponoči, vse spi in nihče ga ne sliši. Še le po dolgem trkanju in klicanju se prebudi njegov zvesti Sanscho Pansa in ves zaspan pride iz bližnjega hleva, odpre vrata svinjaka in tako oprosti svojega vitežkega gospoda iz svinjskega zapora. Tako je slavni vitez Don Kišot tisto noč srečno končal v boju proti klerikalnemu zmaju. Drugi dan se je ta tragikomičen dogodek naglo raznesel po vsem Črnem grabnu, kako je vitez Don Kišot v svinjaku svinjo »vahlal«. Kar piše v »Domoljub« v št. 16, od 16. aprila iz Krašnje gosp. Podlimbarski, da se je sešel v Krašnji pred nedavnim časom z nekim strastnim brezvercem, ki sovraži čez vse vero, cerkev in »farje«, potem se sme brez dvoma misliti, da je naletel edino le na našega hrabrega viteza Don Kišota. Opazovalec z Limbarske gore.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Iz Žabnice. Umril je dne 10. t. m. v 70. letu starosti ugledni posestnik in mnogoletni cerkveni ključar Franc Hafner, p. d. Paveča. Za ustanovitev naše župnije si je stekel mnogo zaslug. Bil je kot mož-poštenjak občesposlovan, kar je dokazal tudi njegov lepi pogreb, katerega se je poleg velike množice ljudi udeležilo tudi tukajšnje gasilno društvo, katerega podporni član je bil. N. v m. p.!

g Iz Predoselj. Igro priredi to nedeljo dne 3. maja ob 4. uri popoldan knjižnica »Slov. Dijaške Zveze« in sicer na Suhi v prostorih g. Jak. Basaja. Spored bo sledeči: 1. Jak. Alaž: »Oj z Bogom, ti planinski svet«, 2. Janez Laharnar: »Kadar mlado leto«, 3. Jan. Laharnar: »Mladosti ni«, 4. »Čevljar«, veseloigra v treh dejanjih. Pel bo predoseljski pevski zbor pod vodstvom gosp. Ovna. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Ker je čisti dobiček namenjen v prvi vrsti poravnavi stroškov za oder, se preplačila hvaležno sprejemajo.

g Izobraževalno društvo »Kvišku« v Smedniku vabi na svojo prvo veselico, ki bo dne 3. maja 1908. popoldan po litanijah. Spored: 1. Deklamacija. 2. »Kje so moje rožice«, narodna pesem. 3. Jeza nad petelinom in kes. veseloigra v dveh dejanjih. 4. »Ja sam Hrvat«, hrvatska narodna pesem. 5. Fantje, kvišku! Zalo in veseloigra v enem dejanju. 6. Koračnica. 7. Občinski sluga. — Vstopnina: Sedež 60 vin., stojišča 30 vin. Čisti dobiček dobi far-na knjižnica. K obilni udeležbi vabi izobraževalno društvo.

g Iz Gorij. Že zadnjič smo poročali o vodovodu na Višelnici, danes pa si usojamo od-

ločujočim faktorjem predložiti nekaj uvažajočih besedi. Po načrtu se vodovod misli izpeljati iz sosednega hriba; tu pa tičita dve napaki. Prvič bi studenec že v nezadnji suši ne zadoščal niti normalnim potrebam prebivalcev, kaj šele v slučaju ognja, ko bi z vevnico v par minutah vsužil ves dozdaj projektiran rezervoar. Drugič pa bi za take iznajdbe od zavarovalnic ne dobili najmanjše podpore, in je že tu precejšnja izguba. Drugačna pa je stvar, če se izrabi komaj četrt ure oddaljen potok Kadovna in se postavi vanj vodogonilen stroj. Ta vir bi vkljub sušenju nikdar ne usahnil ter bi bilo tudi radi prekopa zdatne vrednosti. Vsekako pa vodovodni računi spadajo pod okrožje večšega inženirja, in takega tovarne, ki izdelujejo vodovodne stroje, preskrbe za jako znižano ceno, če se jim le vpošlejo tozadnji načrti. — Za čebelarje pa je letos eno izmed sedem nerodovitnih let; dozdaj so si čebele le v najboljših toplih dneh nabrale skoro le za malico. Tudi trgovina s čebelami je jela pešati. — Pravda in polemika o alkoholovi senci se je že čez celo Gorenisko raznesla, ker nastalo je splošno mnenje, da je slava alkoholistov v veliki nevarnosti.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d **Smartno**. 20. t. m. je priredila dekliška Marijina družba v Smartnem v prostorih posojilnice igrjo »Lurška pastirica«. Kljub slabemu vremenu je bila dvorana polna občinstva. Vloge so bile dobro razdeljene. Igra se je izvršila izvrstno, posebno so se odlikovali: Bernardka, mala Ottilija, oskrbnica Barbka in bela gospa. Da je igra tako dobro uspela, se je zahvaliti č. g. kapelanu Kralju. Vsa čast tudi g. organistu Rusu in pevskeemu zboru! Igra se je 26. t. m. vrlo dobro ponavljala.

Belokranjske novice.

d V **Črnomlju** se je ženska Marijina družba glede prirejanja iger precej povzdignila. V zadnjem času so se priredile za povrstjo kar tri igre: »Sv. Neža«, »Boj za čoto«, »Svoje glavna Minka«. Če se oziram na to, da niso bile igralke še nikoli na odru, so se vse tri igre jako dobro izvršile, zlasti zadnja. »Svoje glavna Minka« (gdč. Mimica Staničeva) se je dobro vglobila v svojo vlogo in jo tudi izvrstno končala. Njena trma in svojestnost je silila občinstvo k splošnemu smehu. Tudi »gospa Rozalija« (gdč. Marija Plevnik) je dobro prešturirala, kako se ima obnašati kot gospodinja in mati. Tudi druge so rešile svoje vloge kolikor toliko dobro! Le tako dalje in dobro bo vam uspela »Lurška pastirica«, katero v kratkem priredite!

+ **Deželni glavar v Belikrajini**. Iz Črnomlja se nam piše: V četrtek popoldne je obiskal naše mesto gospod deželni glavar in dvorni svetnik Šuklje, obiskavši Semič in ogledavši si traso do Kumpantla. Takoj se je podal na prostor, kjer bo zidan novi črnomaljski most. Zvečer se mu je poklonil mestni odbor in g. načelnik okrajnega cestnega odbora. Mestna godba mu je zasvirala podoknico. Drugi dan se je odpeljal g. deželni glavar na Vinico, odkoder se je popoldne vrnil v Črnomelj, nakar se je ob 3. popoldne odpeljal v Stari trg. V soboto pa si je ogledal g. deželni glavar cesto čez Vrh, Vinico, Preloko in Adle-

šiče, odkoder se je podal v Metliko. Gospoda deželnega glavarja sta spremljala poleg g. sina gospod stavbni svetnik Kinnar in g. koncipist pri deželnem odboru Škarja. S tem da je g. deželni glavar prepotoval in natančno pregledal celo Belokrajino, nam je hotel pokazati posebno naklonjenost, za kar mu najlepša zahvala! — Prepričani smo, da bo potovanje gosp. deželnega glavarja prineslo Belikrajini najlepših sadov.

Iz raznih krajev Dolenjske

d **Iz Trebelnega**. Prav lepe dni smo imeli pred Veliko nočjo, sploh na Veliki petek in soboto, a v soboto zvečer je jel liti dež, a hvala Bogu, na Veliko nedeljo jutraj se je zvedrilo, tako da smo vstajenje našega Gospoda Zveličarja prav slovesno obhajali. K vstajenju so prišli tudi preč. g. župnik iz Mokronoga v pomoč, da se je slovesneje vršilo, ter so se prav slovesno pele jutranjice, med tem pa so se cerkveni pevci zbrali pred božji grob ter čakali vstajenja, ko so domači gospod župnik zapeli veselo Alelujo, so isto slovesno ponavljali, potem zapeli »Zveličar naš je vstal iz groba«. Zunaj cerkve je godba zaigrala »Aleluja« ter neke druge komade. Petje in godba, ki je prvič nastopila, je pod vodstvom našega spretnega organista in občinskega tajnika, ki je prenovil cerkveno petje, tako, da smemo reči: takega pri nas še ni bilo. Tudi je poskusil z našimi mladimi vrlimi fanti z godbo, ki so obenem tudi cerkveni pevci. Kakor se sliši, bo ta godba dobro napredovala. — Trebelski župljan.

g V **Radečah pri Zidanem mostu** je postal v zadnjem času gosp. Lisjak pl. Prostak jako priljubljena oseba. Kamor se prikažeš, povsod slišiš spoštovano njegovo ime v vseh sklonih. Prav smešno je, kako je neka mati — zavoljo lepšega ji pravijo gospa — porabila ta slučaj in naučila svojo hčerko pravilne slovenske sklanjatve. Radi ložjega pregleda imenujemo mater »Hl« in hčerko »I«. — Hl: 1. Kdo bi bil rad župan? I: Lisjak. Hl: Koga ne vidiš nikdar v cerkvi? I: Lisjaka. Hl: Komu pravimo »Prostak«? I: Lisjaku. Hl: 4. Koga so vjeli v »Narodnem domu«? I: Lisjaka. Hl: 5. Pri kom sem igrala celo noč mavšelj? I: Pri Lisjaku. Hl: 6. S kom se ne mara nobena možiti? I: Z Lisjakom. — In mali »froc« se je naučil na ta način za čudo hitro sklanjati ter ponavlja zdaj venomer: lisjak, lisjaka, lisjaku, lisjaka, pri lisjaku, z lisjakom. Zanimivo je tudi, kako dober svetovalec je gosp. Lisjak. Poznam očeta in sina, ki sta bila vedno ene misli in srca. G. Lisjak in nekaj časa gleda in precej ugane, da spadata, kakor se je izrazil, k farški golazni in črnemu štabu. Tema dvema eno zagodem, pravi, zlasti mlademu. Kaj stori? Začara nekaj — staremu zmanjka 200 K — obreče sina pred očetom — in »iz hiše je zginit ljubljeni mir.« — Res toži gosp. Lisjak, da so njegove roke tako nesrečne, kakor bi v sanjah grabil denar, ali kakor je videti, se mu vse dobro sponese. — Dvakrat po 3. aprilu (primeri zadnji »Domoljub«), se je pa vendar tudi gospod Lisjak urezal. Prvič 4. aprila, ko je dobil nagajivo razglednico, nanašajočo se na slavnost prejšnjega dne s podpisom »Pogorevska« in z vsebino: »Čestitam na slavni zmagi!« Po lisjaški navadi je brž bleknil: »To sta mi napisala kaplan in Pogačnik«, a je kmalu nato zvedel, da mu je častitala njegova nekdanja »rožica, prekrasna stvar«. Razhudil se je gospod Lisjak in zagodrnjal: »Grdo me je nakadila!« — In drugič 10. aprila ob tri četrt 3. uro popoldne. Gosp. kaplan in gosp. Pogačnik gresta po trgu. Gosp. Lisjak se obrne k omizju,

kazoč skozi okno: »To sta tista dva, ki me v »čajtenge« dajeta«. Gosp. urednik in spoštovani bravci, to boste priznali, da jaz nisem odgovoren, kadar se gosp. Lisjak zmoti. (Opomba uredništva: gotovo ne!) — Tole me je pa zelo vzradostilo: neko dekle prebere zadnji dopis iz Radeč in milo zdihne: »Bog daj zdravje tistemu, ki je to pisal!« Tudi g. Lisjak pozna dotično, le ne ve, katera je. — »Vrv je zvita, maščevanje sladko«, sta se domenila Vini in Lojzi: »Da je nama Lisiak tako navil uro, mu ne smeva odpustiti.« Prav preveč se sicer nista znesla nad njim. Šla sta mu le podoknico pet; kateri izmed njiju mu jo je prikrojil, ne vem, prepisal sem si samo besedilo:

»Zberejo si rjavca, iz šume lisjaka,
Na katerem krivična je sleherna dlaka:
Kupičil je sam, pa zabavljaj je nam,
Čeravno smo mi sezidali mu hram.
Zato se oglasi jih sto:
Le ta nam županil ne bo!«

Škoda, da sta jo samo dvakrat ponovila, prvič po napevu: »Po gospoda smo poslali, da bi Minki trošta dali« in drugič po oni: »Čuk se je oženil«. — Kateri napev je gosp. Lisjaku bolj ganil njegovo prostaško srce, še nisem zvedel, zato ne morem poročati.

d V **Radečah pri Zidanem mostu** smo post srečno prebili, pri Lisjakovih so ga pa kar pretepli in sicer na veliko soboto po 10. uri zvečer. Najbolj hrabro se je držal nek akademiški častniški namestnik, pa je bil kljub temu žalostno tepen. Kaj se počel! Alkohol dela junaka in — bedaka. Znamenito pri tem surovem dogodku je le to, da so ga vprizorili pri glavarju mavšlarjev, pri gosp. Lisjaku. Odkar je omenil »Domoljub« že parkrat to protipostavno zalego, hodijo njeni zastopniki in pokrovitelji tako klaverno po Radečah, da se nam v srce smilijo. Ne vem, kdo je imel tako nagel jezik, da jim je že na nos obesil, kaj se »zgoraj« proti njim zbira. Živa resnica pa je, da ima zadeva mnogo resnejše lice, kakor bi si oni sami želeli. Sporočam še nekatere drobnejše brez posebne medsebojne zveze. — Na velikonočni ponedeljek je umrla blaga in priljubljena gospa Ivanka Podlogar. Pri veličastnem pogrebu v sredo smo mnogeštevilno pokazali, kako spoštujemo družino Podlogarjevo. Bog tolaži ob bridki izgubi soproga in nedoraslo deco! — Med venci smo opazili enega iz samega hrastovega listja in nemškimi napisom: »Familie Gmeiner«. Čulo se je ogorčeno zabavljanje ponajveč od onih, ki so družini Gmeinerjevi naklonjeni, češ, med samimi Slovenci in od slovenskih grošev žive, pa ob taki priložnosti na ta način ravna. To si bomo zapomnili! — Res ne vem, odkodaj se je začela po samo slovenskih Radečah tako šopiriti ta šovinistična nemškutarija. Tako opažam med drugimi le nemškimi napisi v najnovejšem času tudi na hiši g. Gschella novo spako: Billard. Prisiliti nas hočete te dve hiši, da odpremo slovenskemu občinstvu oči, da vidi nebroj slovenskih trgovin in gostiln, kjer bodo povsod sprejeti z odprtimi rokami in prav dobro podvorjeni. — Zadosti slabo znamenje za nas je, da moramo ob bližajočih se občinskih volitvah še v današnjih dneh klicati: proč z nemško kliko! Slovenski odborniki v slovenski odbor! — Sedaj v dobi šnefov povabi dostikrat g. Lisjak svoje ožje somišljenike na kak zabavni večer. Tega blaga se največ polovi na Zidanem mostu in vkontroantira našim mesojedom. Koncesije še niso zaprosili, tem manj dobili. V prejšnjih časih, ni še tako dolgo, so se morale pri tej hiši pečati s tem lovom domače deklet; bile so namreč prav slabo plačane in so se preživljale s tem postranskim zaslužkom. — Nek Ljubljancan, pravijo, nanaša na Čebelinko gnezdo. Ne vem kako to mislijo,

— G. Šantaj je napadel prav razžaljivo gosp. kaplana, ki se nikomur ni skrivil lasu in skalil vode. Opozarjamo g. kaplana, naj ne pozabi, kedaj je od cvetne nedelje 42. dan. Prič nas je dovolj! — G. Lisjak je v prejšnji dobi le druge dregal in ni silil v ospredje, ker se mu ti »drugi« vedno bolj krčijo in krotovičijo, je začel nastopati sam, a vidi, kako silno nevarno je, podati se v politički metež. Z lepa gre težko, zato žuga nepriljubljenim s »šubcimrom«. — Radečan.

d Iz Loškega potoka. Prireditev našega »Tabora« na velikonočni ponedeljek se je kaj dobro obnesla. V pozdravu izraža mlad fant med drugim, da fantje nočejo zaostati za dekletki, ki so se tako dobro obnesle s svojo igro, tudi oni hočejo pokazati, če so za kaj. Na to pa zapojejo članice »Dekliške zveze«, naše vrle pevke par lepih pesmic, med katerim je zlasti ona od ljubeča kofeta ugajala. Hvala jim! Pri predstavi veseligr »Čevljar«, ki je petju sledila, smo se zabavali nad vse dobro. Pa saj takim »tičem« kot naš Blaže se človek mora smejati. Vse se mu je dobro posrečilo. Da se je le na odru pokazal, je bilo že smeha. Zares, kot ustvarjen za tako vlogo je naš Blaže! Mlad talent, ki obeta še kaj več! Tudi dr. Lopnik je s svojim zares doktorskim nastopom, glasom in svojo masko vrlo ugajal. Mladi Tonček je bil srečno izbran za to vlogo. Njegov presunljiv jok bi res človeka spravil k jckanju, kakor je Blažeta. Ostale manjše vloge so se izvršile vse v splošno zadovoljnost. Taki fantje bi se zamogli kosati že z izurjenimi igralci in bi ne bili tudi kakemu večjemu odru na sramoto, tako se je izrazila neka izobražena oseba. Zares, s tem nastopom so tudi naši fantje pokazali, da so za kaj. Fantje, le vstrajno naprej! Po igri smo zopet igrali srečolov, za katerega je bilo pripravljenih precej lepih dobitev. Hvala vsem darovalcem za lepa darila zlasti trgovcem: Gregorič, Koy, Bartol, »Kmetijsko društvo«, Ivančič, Benčina, katere toplo priporočamo. Oni nas spoznajo, spoznajmo jih tudi mi. Tudi novi prostor, katerega so naša dekleta lepo okrasile, je splošno ugajal in se pokazal kot pripravnega za take prireditve. Res lep dan za našo faro; v Zgodovina našega »Tabora« pa zopet lepa črtica napredka.

d St. Rupert. Radeckijev veteran Jožef Bartol je dobil od deželnega odbora podporo letnih 100 kron. Posredoval je poslanec dr. Hočevar. Hvala mu! Mož je bil v resnici potreben. — Daroval je za dom: izobraževalnega društva č. g. V. Filler, župnik na Dolih 40 K. Bog plačaj! — Hranilnica in posojilnica priredi 10. maja popoldne izredni občni zbor, na katerem bo tudi predavanje. Udje naj bi se udeležili tega v obilnem številu.

Notranjske novice.

Iz Starega trga pri Ložu.

n Umrl je v Ložu dne 2. aprila sodnijski oficijal gosp. Franc Urbančič v 47. letu svoje starosti. Že dalje časa je bolehal za srčno napako, a je vedno opravljal svojo službo. Zadnji čas je bil dobil kratak dopust, a vsled nagle smrti mu je bilo omdenjeno, le kratak čas ga uživati.

n Napredek pri šneperski graščini. Šneperska graščina v lasti kneza Schönburg Waldenburg se vedno trudi, da svoje razsežno ozemlje preskrbi z modernimi naredbami. V zadnjem času postavljajo po velikanskem šneperskem gozdu telefon, s katerim bodo zvezane vse graščinske postojanke po gozdu.

n Na velikonočni ponedeljek je priredilo izobraž. društvo predavanje. Obravnavala se je zgodovina o kmečkih uporih na Kranjskem. Razume se, da so udeleženci z zanimanjem sledili predavanju, ki je zlasti za kmečko ljudstvo tako vabljivo.

n V maju se nadaljuje. Dne 3. maja bo prihodnje predavanje. Na vrsto pride zanimiva snov, ki jo bo obdelaval neki tuji gospod. Torej na obilno svidenje!

n Skandalozno. Pošta, ki odhaja dopoldan iz Starega trga na Rakek in se zvečer vrača nazaj, je last cerkniškega poštarja gosp. Zagorjana. Kdor se vozi s to pošto, mora cele tri ure gledati mučni prizor, kako postiljon z bičem v rokah udriha po ubogih živalicah, v katerih pazno oko opazi še nekaj sledov konj. Postiljonu ni zameriti, kajti on mora priti ob določeni uri na pošto postajo. Zanj je pač največja muka — zlasti v slabem vremenu — preganjati zmučene in izvlčene konje dan za dnevom tako dolgo pot, kakor je iz Starega trga na Rakek in nazaj. Naj se vendar usmili gosp. Zagorjan ubogih živalic, da se ne bo nadaljevalo njih trpinčenje, pa tudi popotnikov, ki so v obilnem številu prisiljeni, posluševati se njegove pošte!

Vipavske novice.

n »Kmečka zveza vipavska« priredi v nedeljo, 3. majnika, v Šturiji popoldne ob pol 4. uri v hranilnični dvorani javen društveni shod. Poleg nekaterih domačih zadev, se bo načrt »Kmečke zveze« pojasnil, oziroma dopolnil.

n Ustje. 20. t. m. je bil za Ustje, posebno za naše mlado katoliško izobraževalno društvo lep in časten dan. Udje so prvokrat nastopili na odru. Pa kako jim je šlo, da bi vsakdo mislil: to so stari, izkušeni igralci, pa ne novinci! Igra »Jeza nad petelinom in kes« sicer ni bogve kaj, pa posamezne vloge so bile v prav dobrih rokah. Dasi so vse prav dobro igrane, vendar najboljše so izvršile svojo nalogo gospodinja Vladka in dekla Lenčka. Veliko več smeha je vzbujala burka »Kmet-Herod«, katero so fantje izborno predstavljali. Najtežjo vlogo je imel kmet Gašper, pa jo je nad vse dobro pogodil in žel burno pohvalo. Vmes je zapel domači pevski zbor več ljubkih pesmic in še gramofon nam jih je nekaj zagodel. Fantje in dekleta, le tako naprej, to je poštena zabava! In pa pevski zbor samouk, torej brez pevovalje, pa ga še tujci niso mogli prehvaliti! Prej se je reklo, na Ustje ne gremo, je preveč razupito, po predstavi je bilo ravno narobe: »Le brž nas povabite zopet, bomo prav radi prišli vas poslušati!« — Zadnjič je bila udeležba bolj pičla, ravno vsled slabega vremena, zato bomo na splošno željo igri ponovili, pa še nekaj novih točk pridejali dne 10. maja popoldne ob pol 4. uri, če bo le vreme dopuščalo.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Zaplane. Razgovarjali smo se, da bi se saj vsak četrti letni čas oglasili v cenjenem »Domoljubu«, da izveste, da živimo. V letnem času je pri nas mnogo živahnejše kakor v zimskem. Mnogo bolj bi pa bilo, ako bi »Slovensko planinsko društvo« kaj ogledalo našo Ulovko in jo priporočilo slovenskim izletnikom, kajti raz nje je krasen razgled in bi se marsikomu dopadlo. Večkrat smo si že omislili, da bi se tudi pri nas ustanovilo kako društvo, izobraževalno ali pevsko, a dosedaj se še ni moglo doseči, ker nas je premalo skupaj in ker je večina mladeničev v Ameriki. Morda se pozneje kaj ustanovi. Imamo pa vendarle eno društvo, v katerem pa dobivamo tolažbo in moč, da lažje prenašamo naše kmetske skrbi in težave, in to društvo je naša cerkev, za

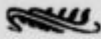
katero so pred letom naš ljubljani gospod župnik izrazili svojo željo, da bi se napravile nove cerkvene zastave (bandera) in nov baldahin, kar se je pa tudi gospodu župniku posrečilo, seveda z velikim trudom, prošno in hojo, doseči in sicer že do Velike sobote. Na ta dan smo pa imeli krasno procesijo z novo omenjeno cerkveno opravo, katero je krasno izdelala z umetnimi slikami in nizko skupno ceno 897 kron g. A. Hofbauer v Ljubljani, za kar se ji udano zahvalujemo in jo toplo priporočamo. Srčno se zahvalujemo našemu občespoštovanemu gospodu župniku za njihov trud. Jednako se tudi zahvalujemo vsem darovalcem sednih župnij. Bog plačaj!

n Shod v Gor. Logatcu je sklicala »Kmečka zveza« ter povabila poslanca dr. Žitnika, da poroča na shodu. Poslanec je nad dve uri poročal o raznih kmečkih vprašanjih, ki so že in še bodo v razpravi v državnem in deželnem zboru. Pojasnil je obširneje trgovinsko pogodbo s Srbijo, razna vojaška vprašanja razna zavarovanja in vzroke, zakaj se še ni podržavila cesta do Idrije. Sedaj bode prvo vprašanje v državnem zboru ali se pomnoži število novincev za deželno brambo. Liberalci so že sedaj kričali, pravi govornik, da smo glasovali za višje število vojakov. To pa ni res, ker glasovali smo le za navadno število rekrutov. Vlada pa hoče imeti več vojaških novincev ter v zameno obljubuje dveletno službo, vsako leto pa tri tedne dopusta kmečkim sinovom, podpore revnim družinam onih rezervistov, ki morajo k vojaškemu vajam, in končno se bodeta opustili dve zadnji orožni vaji. To so res velike olajšave, ki jih vlada ponuja. Zahteva pa mnogo več vojaških novincev, vsled česar se bodo seveda zvišali tudi stroški za mnogo milijonov. Poslanci bodo morali dobro premisliti, kaj naj store. Jako pereče je vprašanje o zavarovanju za starost in onemoglost. Vlada trdi, da je mogoče sedaj izvesti samo zavarovanje tovarniških in poljskih delavcev, ne pa tudi malih in srednjih kmetov ter obrtnikov. Za to svojo trditev navaja tudi tehtne razloge. Vendar pa mnogi poslanci ne bodo mogli glasovati za ta zakon, ako se obenem ne zagotovi starostno zavarovanje tudi kmetom in obrtnikom. Ako bi država ničesar ne prispevala k zavarovanju delavcev, bi kmečki poslanci ne ugovarjali. Ker pa bode država morala šteti mnogo milijonov, zato je pač opravičena zahteva, da so te državne podpore deležni tudi mali kmečki posestniki in obrtniki.

n Dekliška Marijina družba v Studnem vabi k slavnosti, ki jo priredi v proslavo petdesetletnice Lurške Matere božje v nedeljo, dne 3. majnika 1908. v prostorih gosp. Alojzija Kobala. — Spored: 1. Prolog: Za lurški jubilej. Zložila S. E. Deklamacija. 2. Lurška Mati božja. Zložila M. Eleonora. Poje ženski zbor. 3. Pri materi. Zložila S. E. Deklamacija. 4. Podoba Marije. Zložil Šubiger. Poje ženski zbor. 5. Rojstvo Marijino. Zložil Zemlič. Deklamacija. 6. Planinarica. Zložil M. Vilhar. Poje ženski zbor. 7. Lurška pastirica, igrokaz v petih dejanjih. 8. Srečolov. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 60 v., II. vrste 40 v., stojišča 20 v. Čisti dohodek je namenjen za zidanje nove Lurške kapele; preplačila se hvaležno sprejemajo. — Začetek ob 3. uri popoldan.

n Iz Hotedršice. Naše »Slovensko katoliško izobraževalno društvo« priredi v nedeljo, 10. maja, svojo prvo veselico. Vabimo slavno občinstvo, da se je v kar mogoče velikem številu udeleži. Na sporedu sta igri »Kmet Herod« in »Krcmar pri zvitem rogu«. Čisti dobiček bode za novi oder, kateri bode pristopen tudi drugim društvom, zato je preplačila ne bodo odklanjala. Društvo obstoji šele od novega leta, udov ima že čez 50, knjig tudi že precej.

a vendar še premalo, zato nameravamo v kratkem ustanoviti že »Ženski odsek«, da si društvo s tem pridobi novih dohodkov. Pri nas bodemo tudi proslavili lurški jubilej s tem, da bodemo v ta spomin postavili lepo kapelico Lurške Matere božje. Dozidana je bila v jeseni, izdelana bode pa do konca maja. Dela se vse po načrtu v lepem renesančnem slogu. Stala bode okrog 1000 kron, kateri denar se sklada samo s prostovoljnimi darovi. Ob priliki blagoslovljenja kapelice bode lepa slavnost, pri kateri bode Marijina družba igrala krasno igro »Lurška pastirica«; že sedaj se prosí ne samo domačine, ampak tudi sosedna društva in posameznike, da se v obilnem številu odzovejo vabilom, katere bodemo pravčasno razposlali.

Narodno gospodarstvo

Vrtnarstvo in naše kmetiške gospodinje.

Kmetiška gospodinja je, kar se tiče vsakdanje hrane, navezana skoraj izključno na svoje lastne pridelke; izvzeta je seveda sol pšenična moka, olje in druge začimbe. Skrb vsake dobre gospodinje mora biti, da nudi svoji družini dovolj spremembe v hrani, posebno ob gorkem poletnem času. To si omogoči, ako se oprime vrtnarstva.

Zaljub je vrtnarstvo pri nas na deželi še skoraj docela zanemarjeno in se dobe hiše, kjer ne goje niti potrebne zelenjave za juho in salate ali pa le zanikarno in v nezadostni meri. In vendar so vrtna zelišča jako važna hrana za človeško telo, ker vsebujejo mnogo soli in kislin, iz katerih sestoji naša kri, kakor tudi naša kosa, ki je nujno potrebno za razvoj kosti in zob. Neki učenjak (W. Fricke) trdi, da so otroci glistavi le radi tega, ker uživajo premalo ino vsebujočih zelišč in sadja ter da so ta hranila edino uspešno sredstvo proti tej otroški bolezni. Nič manj potrebna niso zelišča za odrasle. Da bi kmetiška gospodinja za zelenjavo lahko skupila tudi marsikak novčič omenjamo le mimogrede.

Nuño torej priporočamo, da se naše kmetiške gospodinje sedaj v snemladi pobrinejo za to, da bodo skozi vse leto imele različno salato, vrhne kolerabe, spinačo, zeleno, grah, natični fižol, ohrovt, zelje itd. Kako se te stvari spravilo pozimi, priobčimo kotaj pozneje. Danes le nekoliko nasvetov glede naprave oziroma obdelave vrta.

Večina povrtin rabi dobro, globoko zemljo in na solnčno gorkoto, kakor tudi stalno vlažnost. Ker je treba dalje zelenjavo za vsak-

danjo rabo sproti nabirati, ker se inače pokvari, napraviti je vrt če le mogoče blizu hiše in vode, na dobri zemlji in južni legi. Na odsolnčni strani naj bo zavarovan na ta ali drug način, proti južni strani pa odprt.

(Dalje prihodnjič.)

Iz raznih krajev.

Ameriško pismo.

Iz države Wjoming. Država Wjoming nima kake posebne krasote, pač pa je napolnjena s premogokopi, v katerih se mučijo slovenski delavci. Tukajšnja slovenska naselbina obstoji že kakih 15 let. Vseh Slovencev je tukaj kakih štiristo po številu, kateri so večinoma zaposleni po premogovih rovih. Nekaj jih je tudi, ki imajo svoje trgovine in prodajalne z različnim blagom. Tudi slovenskih gostiln se nam ne manjka, v katerih se ob poletnih večerih malo zabavamo pri kozarcu mrzlega piva in zapojemo znano: V Gorenjsko oziram se skalnato stran . . .

Tudi v društvenem oziru smo dobro organizirani, bodisi za bolezen ali slučaj smrti.

Društvo sv. Alojzija šteje 270 članov, društvo sv. Barbare 30 članov in narodno društvo »Trdnjava« šteje 70 članov. Tudi ženske imajo svoje društvo z imenom »Sladko Srce Marijino«, ki šteje 30 članic. K službi božji pa hodimo v irsko cerkev, kjer opravlja službo božjo irski duhovnik.

Slovenci so tukaj iz vseh krajev slovenske domovine. Naivež jih je iz poljanske in tratarske fare nad Škofjo Loko. Med tukajšnjimi Slovenci vlada najlepša sloga.

Omeniti moram, da se je 100 milj od tukaj pripetila strašna katastrofa, katera je zahtevala 70 človeških žrtev. Užgali so se ognjeni plini, kateri so povzročili razstrelbo. K sreči ni delal v onem rovu nikak Slovenec. Z delom gre že od novembra meseca lanskega leta bolj slabo in še za naprej kaj dobro ne kaže. Letošnje leto bodo pa še predsedniške volitve, katere bodo pa za delavca precej občutljive. Pozdravljam vse čitatelje in čitateljice »Domoljuba« širom slovenske domovine in vam voščim veselo Alelujo. — Tomaž Cadež.

Hochhelde na Renskem. Dne 14. aprila t. l. je spremilo tukajšnje avstrijsko slovensko pevsko in podporno društvo »Bratska ljubezen« prvega svojega člana k večnemu počitku. Žalovali smo ob rakvi nenozabnega Valentina Prašnikarja, rojenega na Vačah na Kranjskem, kojega je smrt pokosila v najlepši mladeniški dobi 22. let. Kako priljubljen je bil ranjki, pri-

čal je njegov mrtvaški sprevod, ki se je vršil ob asistenci dveh velečastitih duhovnikov in ob udeležbi mnogoštevilnih Slovencev. Pogreba se je udeležilo društvo — čegar član je bil pokojnik — polnoštevilno s črno zavito zastavo, katere častnik je bil umrl. Pred hišo zapelo mu je društvo žalostinko: »Nad zvezdami!«, a na grobu ono: »Na grobeh«. Malokateri Slovenec je imel tako veličasten pogreb na Renskem kot Prašnikar. Bodi mu toraj pruska zemljica lahka! — S pozdravom vaš naročnik Andrej Breznikar.

Napad na duhovnika.

V rimski okolici pri Albanu je napadlo pet lopovov dva duhovnika, ki sta se izprehajala in ju ranilo. Duhovnika sta v bolnišnici. Rimski prefekt je izjavil sožalje kolegu, ki mu pripadata ranjena duhovnika.

Velik požar v Braili.

V brajlskem pristanišču je pričelo goreti v zalogi desk tvrdke Gaetano in Franimi. Požar se je naglo širil. Zgorelo je 150 vagonov desk in pristaniške priprave. Škoda je ogromna.

Grozen umor.

V Bjelani, Galicija, sta na grozen način umorila delavčeva žena Bruzda in njen ljubimec Ovcac Bruzdininega moža. Skupno sta ga napadla. Ko je klical za pomoč, mu je odrezala z nožem žena jezik, nato sta ga ubila s sekiro. Morilca sta že zaprta.

Grof ponarejalec denarja.

V Boulogne sur Mer so zaprli italijanskega grofa Marcheti in njegovo ženo, ki sta obdolžena, da sta ponarejala denar. Ponarejevalca imata sokrivce v Londonu in v Marseillu.

Pomanjkljiva prebava je vzrok skoro vsem boleznim. Za stalno uravnavo prebave izbornu služi dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni dobavitelj v Pragi. Dobiva se tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat.

Želodec

krepljeno, prebavo pospeševalno, gorečico in pehanje odstranjuje, lahko odvajajoče učinkuje pri nas Feller-jeve Rabarbara kroglice z z. Elza-kroglice. 6 škatelj franko 4 K. Naročite pri E. V. Fellerju v Stubi, Elza trg 16. Kart

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom Kongresni trg št. 19

sprejema hranilno vlogo vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4³/₄ 0/0** to je, daje za 200 kron 9 kron 50 vinar. na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo **kot gotov denar**, ne da bi se njih obrestovanje **prekinilo**.

Rentni davek plača hranilnica sama. ————— Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik **A. Kalan** l. r., predsednik.

Kanonik **J. Sušnik** l. r., podpredsednik.

Dobra previdnost je dala človeku na razpolago mnogo domačih sredstev, pri čegar previdni uporabi si moremo ohraniti zdravje. Tako sredstvo, ki ga vsak dan rabijo milijoni, je Brazay-jevo Francovo žganje, ki slovi že nad 40 let. Vsakdo naj ga rabi pri trganju, migreni, glavobolu, putiki, influenci, utrujenosti itd. Zahteva naj se izrečno Brazay Francovo žganje.

ŽITNE CENE.

Cene za 100 kg.
Ljubljana, 28. aprila.

Pšenica, domača	23.—
Rž	18.—
Oves	16.—
Ajda, črna	19.—
Ajda, siva	18.—
Proso, belo	18.—
Proso rumeno	15.—
Ječmen	17.—
Fižol, rdeč	19.—
Fižol, koks	18.—
Fižol, mandalon	14.—

**Steckenpferd-
lilijno-mlečno-milo.**

Najmilejše milo za kožo.
Potrebna točna! Nizke cene!

V kuhinji in sobi

se čisti les in kamen, najfinejše in najnavadnejše tkanine, kakor tudi vse, kar se sploh pere ali umiva, najboljše s

Schicht-ovim milom

Njega čistota je zajamčena s 25.000 K.

Dva vrtnarska pomočnika

in dva učence sprejme takoj **J. Wider**, vrtnar v Ljubljani. 1022 2-1

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo
Aug. Agnoli,
Dunajska cesta 13a, poleg Figovca
se pripraveča prečistili duhovščini in p. n. slavn. občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikanje na steklo, stavebnih del, naprave okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelanske in steklene posode za namizje, gestilo in sezebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Narabi, ceniki in prošenja na zahtevo brezplačno, mnoga spričevala za dovršena dela se cenjenim odjemalcem v ugledu razpoložajo. 1907 58-90

Rano
vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vsake nesnage,
ker se po tej lahke rane tudi najmanjša rana razvije v mlo hudo, težko ozdravljivo rano. Še 60 let se je uporabljalo medicinsko vodo, tako imenovano prašičko čemurje, maščilo kot nesneljivo sredstvo za obravo. To vdrinje rane čiste, obravnava iste, olajšuje vnetje in bolečino, hladi in pospešuje zaceljenje.
Razpošilja se vsak dan.
1 pulica 70 vin., pol pulice 50 vinarjev. Proti predplačilu K 2 16 se pošlje 4 pulice, ali K 7 — 10 pulic poštaine prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.
Vel deli embalaže imajo sako in to deponovano varstveno znamko.
Glavna zaloga
R. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarstva „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; ogol Nerudova ul. 203.
Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarjih: G. Picotti, U. pl. Traškovec, H. Mardetschläger, J. Kayr.
2172

2 vajenca in 1 pomočnika

za strgarsko obrt sprejme takoj **J. VIDMAR**, strugar, Kranj. 1039 3-1

Ludovik Ševar na Rakeku prodaja
jajca za valenje

od čisto krvnih Plymouth-Roks kokoši, kakor tudi živali za plemo. Jajca se prodajajo samo od tistih kokoši, ki so znesle vsled kontrole po zaklopnih gnezdih od 150 do 200 jajc na leto. Za 80% oploditve se jamči in neoplojena jajca nadomesti. Ducat jajc brez zavojev stane tukaj 4 krome. — Ta pasma je danes ena najboljših zimskih jajčaric, obenem pa tudi finega mesa in teška 4 do 5 kg. 953 6-1

Bolečine živcev in revmatične
CAMPHOROMENTHOL VOSTREBAL.
Cena stekleni 80 vin. Dobiva se v lekarnah ali direktno če se vpošlje K 1-90 (2 steklenici) franco pri edini izdelovalnici Vostfebal-ovi lekarni, Praga-Karolinin dol. Zasluga: Lekarna H. Mardetschläger, Ljubljana, Jurčičev trg. Pozor pred ponarejanji! 29

Priporočam gg. čevljarjem in p. t. občinstvu svojo novo **trgovino z usnjem** in vsemi čevljarskimi potrebščinami v Ljubljani sv. Petra cesta 2, nasproti cerkve frančiškanov. Izkušal bom, da z dobrim blagom in niskimi cenami zadovoljim vse c. odjemalce in prosim č bilnega obiska. 2844 52-10 **K. A. Kregar.**

Pozor!

Ugodna prilika!

V Zatičini na Dolenjskem bodeta razprodajala dne 6. maja **Jožef Gorishek** in **Hrast štiri** hiše, lepe vrtove, njive, travnike, dobro zaraščene gozde in še skoro nov skedenj, ki se dá premakniti. 1038 1-1

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici, posebno pa še proštati duhovščini si usojam naznaniti, da sem oddal svojo čevljarsko obrt na Francovem nabrežju št. 21

g. Antonu Tertnik-u

Ko priporočam svojega naslednika v obrti hišopoltni naklonjenosti svojih veleocenjenih odjemalcev, se najiskrenjeje zahvaljujem za vse obilno dokazno zaupanja, ki se mi je izkazovalo v celih dobi mojega obrtovanja.

Velepoštovanjem

Karol Hinterlechner.

Opirajoč se na predstojajo obvestilo gospoda Karola Hinterlechnerja si usojam najvljudneje naznaniti, da sem prevzel

čevljarsko obrt na Francovem nabrežju 21

ter bom isto vodil z enako vestnostjo in natančnostjo kot moj gospod prednik in izvrševal cenj naročila enako solidno in po najnižjih cenah, kot doslej, vsoč česar se nadjam, da mi slavno občinstvo in preč. duhovščina obrati enako častno zaupanje kakor mojemu predniku.

Velepoštovanjem

1032

Anton Tertnik.

Okolu 100.000 komadov v rabi, 5letno jamstvo, osem dni na poskus.

Britov št. 31, najhujš. solniško srebro-jeklo, 1/2votla brušena z okrašenim držalom, kot kaže slika v okrašenim šatulu, K 2-50. Št. 32, ista, toda 1/2votla, K 3.— Štev. 33, ista, toda 1/2votla K 3-80. Št. 8700 s črnim, gladkim držajem, 1/2votla, K 1-50. Brivaka priprava v poltiran leseni omarič z srcalom, se zapre in vsebuje britve, jermen, šopič, posodico in riziko! Ako ne ugaja, denar nazaj!

Pošlji po povzetju svetovno-znana tvrška

Hanns Konrad, c. in kr. dvorni zaležnik, Most (Brax) štey. 1140 (Češko).

Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franco. 270 10-1

Vprašajte svojega
zdravnika niti

**Lo-
vac-
rin-**

vođa za lasne edino gotovo
učinkujoče sredstvo pri pleši,
izpadanju las, luskinah? LOVA-
CRIN povzroči polno svitlo bra-
do ter lasne. Dobiva se v stekle-
nicah po K 5—, 3 steklenice
K 12—, 6 steklenic K 20— v
množih drogerijah, parfume-
rijah in lekarnah monarhije
ali naravnosti pri 1025

M. Feith naal,
DUNAJ VII. Richter-gasse Nr. 9

Destilacija žganja

spojena z izdelovanjem
brezalkoholnih osveže-
valnih pijač se takoj prič-
ne z najboljšim uspehom,
za oblastveno dovoljenje
za izdelovanje in tudi pro-
dajo se jamči ter uredi
temeljito in strokovno
manipulacija na licu me-
sta. Obširne informacije
v dosego dobre kupčije.
Resni reflektantje naj po-
šiljajo ponudbe pod šifro:
„Erste Fabrikfirma
68882“ M. Dukes Nach-
folger, Dunaj I/1, Woll-
zeile 9. 1014 10—1

Zahtevajte zastonj

in poštine prosto moj veliki, bogato ilustrirani glavni
katalog z okoli 3000 slikami vsakovrstnih niklastih,
srebrnih in zlatih ur in vseh vrst solidnih zlatnin in
srebrnih, glasbil, usnjatega blaga, kadinskih priprav
po izvirnih tovarniških cenah.

- Niklasta remontoarka . . . K 3—
- Sistem Roskopf patentna ura . . . 4—
- Svicarska, originalni sistem
Roskopf patent . . . 5—
- Registrirana „Adler Roskopf“
nikljasta remont. na sidro . . . 7—
- Srebrna remontoarka „Glo-
ria“ kolesje, prosto . . . 8-40
- Srebrna remontoarka, dvojni
pokrov . . . 12-50
- Budilka . . . 2-90
- Kuhinjska ura . . . 3—
- Schwarzwaldska ura . . . 2-80
- Ura s kukavico . . . 8-50

Za vsako uro 3 letno pismeno jamstvo. Brez
rizike. Zamena dovoljena, ali denar nazaj. 04 9

Prva tvornica za ure v **Mostu**
Jan Konrad
c. in kr. dvorni dobavitelj v **Mostu št. 936** (Češko).

Mesto
K 18—
le K 8—

Krasna
remon-
toir

Gloria-srebrna ura
na sidro s 8 močnimi lepo
gravir. pokrovi in avtom.
pokrovom, 10 kamnov, na-
tančno ideo, 3letno pismeno
jamstvo proti povzetju, car.
prosto. Le 8 kron.

Urea-Export-Gesellschaft
(prej Henrik Weise)
Dunaj, XIV/3, Sechshaus-
strasse 5/15 766 1

**Lira-
kolesa**

Najboljše kolo sveta!
Nedosežno glede lako-
vosti in lepote.
Izbir. material, lično delo,
silno lahka vožnja so snaki
znamke Lira. Jamstvo
3 leta. Nizke cene.

Carine prosto
od avstr. razpošili.
Zahtevajte kot brave tega
lista zastopnik se pošlje.

Rihard Ladewig
16 Prenzlau
Postfach 258

K 325000

skupni glavni do-
bitke v devet-
kratnem vsako-
letnem zrebanju
nudijo sledeče tri
originalne srečke:
Ital. srečka „Rde-
čega križa“, srb-
ska drž. tobačna
in Joszlv „Gutes
Herz“ srečka.

Prihodnje zrebanje l.,
14. in 15. maja 1908.
Vse tri originalne
srečke **K 78-50** ali
v 30 mesečnih ob-
rokih à **K 3.**

Vsaka srečka bo iz-
zrebana. — Že prvi
rok daje pravico do
vsakokratnega zre-
banja za vse srečke.
Casopis „Neuer Wle-
ner Mercur“ brez-
2-1 plačno. 938

Menjalnica
Oto n Spitz,
Dunaj I., Schotten-
ring 26, ogel Gon-
zagagasse.

Kašelj

naglo umiri, razkroji
slez in lajša izmeček
priatni 30 5

**Karolinodolski
Davidov čaj.**

1 zavoj 40 vinarjev.
Edina izdelovalca:
: **Lekarna pri :**
: „Češki kroni“,
Praga, Karolinov dol.
Dobiva se v lekarnah ali
direktno, če se pošlje
80 vin. (2 zavoja).
Zaloga v Ljubljani: Le-
karna „pri zlatem orlu“,
Jurčičev trg.
Pozor pred ponarejenji.
Vsak zavitek ima tvrdo
in podpis A. Ferkl.

Leposlovni mesečnik
„Dom In Svet“
stane za celo leto
K 10— Naroča se v
Ljubljani.

Sanatogen

Od nad 5000 profesorjev in zdravni-
kov vseh kulturnih dežel sijajno po-
trjen kot najuspešnejše krepišno in
osveževalno sredstvo 85 6—6

: **jači telo
krepi živce**

Dobiva se v lekarnah in drožerijah.
Brošure razpošilja franco in zastonj
Bauer & Co., Berlin S. W. 48. Olavno
zastopstvo C. Brady, Dunaj I. Fleisch-
markt 1.

Cement, najfinejše vrste, Port-
lant in Roman, iz tovarn
Zidanmost in Laški trg, ka-
terege imam vedno svežega
v zalogi, nudim po strogo
tovarniški cen. — **Davorin Podlesnik,** trgovec
v Radečah pri Zidanem mostu. 1034 (1)

Vajenca za sedlarski obrt

v starosti 14 -16 let, poštenih staršev, sprejme takoj
Anton Jerinc, Dravlje 38. 1028 1—1

Pivovarna Auerjevih dedičev
v Ljubljani, Wolfove ulice, na-
znanja, da ima večjo množino

sladnih kali naprodaj

1017 2—1 100 kg po 13 K.

**Hamburg-Amerika-
Linie**

Vožnja traje
dal 6 dni
izprva prilika za potovanje in ostane

Edinoveljnimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parnikl
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
najboljše do sedaj veliki parnikl z 8-12000 konji

Prijaznila daje zastopnik:
Ljubljana Fr. Seunig,
Koledvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, sredo in četrtek v tednu.

„Vzajemna zavarovalnica“

Dunajska cesta 19 v Ljubljani Dunajska cesta 19

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna poslopja, zvonove, premošnine in pridelke,
2. proti prelomom zvonov, in
3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam.

Edina domača slovenska zavarovalnica! Svoji k svojim!

Trgovina s klobuki in čevlji Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg 10

prilagodila svoje valjke zalogo najraznovrstnejših klobukov, od hladrov in čopov, kakor tudi najtrpežnejših ter najfinjših čevljev.

Josip Polak

Ljubljana, Sv. Petra cesta
poleg „HOTEL LLOYD“.

Trgovina špicerijskega blaga in špirita na debelo in drobno. Založena popolnoma s svežim blagom pod nizkimi cenami.

Eksport domačega brinjevca, hrušovca in jagodovca.

Prodaja semenskega fižola pravega ribničana. 282 12-3

Josip Kordina

Ljubljana, Prad Škofje 8.
prijem 21 12-1

moje bogate zaloge vseh vrstnih kmetijskih semen

kozuh: bela črna, kasarna in rdeča detelja, opornica, rumena ravnica, rdeča in bela pšenica, in krompir za krmo. Raznih semen graha, vseh vrst trar, avstrijske, mešane za seno in mokro semlja, najboljša krma za živine in konje, jesenska repa, vse vrste solate, kakor sploh vseh kulinjskih zelenjave in kmetijskih semen po nizkih cenah. — Poštnim putem izvršuje se naročila točno in solidno.

Brazay Francovo-žganje

je nad 40 let preizkušeno domače sredstvo, posebno proti migreni in fluenci, trganju, revmatizmu, krepki oči, služi za izpiranje grla. Neprimeren izboren za masažo, najboljši preizkušen za ohranitev las.

Dobi se povsod, kjer ne, naj se obrne na
Brazay, Dunaj, III/2
Löwengasse 2 a. 954 10 2

Ceno češko posteljno perje!

5 kg nov. temn. K 9 60, boljše K 2 —, polbelo skubljeno K 18 —, belo K 24 —, snežnobelo, kot puh mehko skublji. K 30 —, K 36 —, K 42 —. Poljska hranka po povzetju. Zamena dovoljena proti povratni poštnine. **Benedikt Sachsel, Lobes št. 159**

pri Plazu, Češko.

Kako si s 5 vinarji

vsakdo lahko oskrbi potrebno blago za obleko, platino, sukno, posteljno opravo, oksford, sploh vsako tovrstno blago v najprejšnji izberbi na lahek način in prav ceno. Piše se enostavno dopisnica na brate **Lechner v Gradeo** po vzorce, ki se razpošiljajo brezplačno na vse strani. 337 12-9

Velika moderna

zaloga oblek

za gospode, dečke in otroke

A. Kunc

Ljubljana, Dvorni trg št. 3
(na vogalu Zidovske ulice)

Strokovnjaška postrežba z izbornimi izdelki po nizkih, stalnih in na vsakem predmetu označenih cenah.

Naročila po meri točno in priznana dobro.

**V Ameriko
In Kanado**

najzložnejša,
najcenejša in
najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

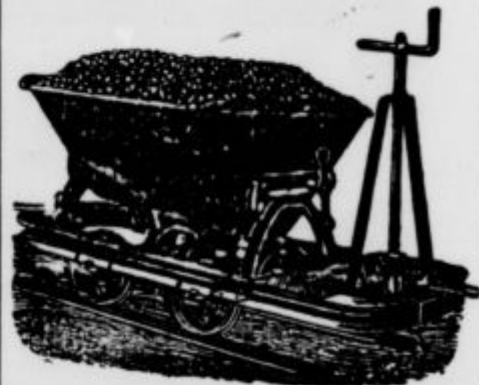
Bližnji odhod:

Iz Trata: Ultonija 5. maja, Slavonia 19. maja, Pannonija 2. junija.

Iz Liverpoola: Lusitania 16/5, Mauretania 2/5 in 23/5.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odiassek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Tovarna za poljske in Industr. železnice
M. Kris & Co.

Tovarna za železniški materijal
in normalnotirne stične železnice.

Dunaj I. Biberstrasse 9
Praga, Lvov, Brno, Budapešta.

827

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in zanesljivo potovati naj se obrnejo na
Simona Hmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kot potnik in potnik se brespladno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.